

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**ЩОДО ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ПЕРСОНАЛУ
ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ДО ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою ОДЕКУ
протокол № 7 від 29.06. 2023р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фізичного
виховання та валеології
протокол № 17 від 14.04. 2023р.

Одеса, 2023

Методичні вказівки щодо практичної підготовки учасників освітнього процесу, персоналу Одеського державного екологічного університету до дій у надзвичайних ситуаціях.

/ Укладачі: старший викладач Ювченко Н.М., старший викладач Іванова О.В., Одеса, ОДЕКУ, 2023 р., 70 с., укр. мова.

Зміст

ВСТУП.....	4
1. ВИДИ ПРАКТИЧНИХ ПІДГОТОВОК ДО ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	9
2. СПЕЦІАЛЬНІ ОБ'ЄКТОВІ НАВЧАННЯ І ТРЕНУВАННЯ.....	12
2.1 Підготовка та проведення спеціального об'єктового тренування спеціалізованих служб і формувань.....	19
2.2 Особливості проведення показових та експериментальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту.....	22
3. ПРОТИПОЖЕЖНІ ТРЕНУВАННЯ.....	24
4. УЗАГАЛЬНЕННЯ ПІДСУМКІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ОБ'ЄКТОВИХ НАВЧАНЬ І ТРЕНУВАНЬ.....	27
ЛІТЕРАТУРА.....	28
ДОДАТОК 1	29
ДОДАТОК 2	39
ДОДАТОК 3	43
ДОДАТОК 4	59
ДОДАТОК 5	68
ДОДАТОК 6	69

ВСТУП

Серед загроз забезпеченню сталого розвитку в Україні не останнє місце посідають надзвичайні ситуації різного характеру у вигляді стихійних лих, техногенних катастроф, терористичних та диверсійних актів, регіональних конфліктів із застосуванням військової сили. Їх ігнорування в сучасних умовах ставить під питання не лише економічне зростання та соціальний добробут, а й забезпечення національної безпеки країни.

Суб'єкт господарювання (СГ) є основною первинною ланкою, де практично і найбільш повно вирішується весь комплекс завдань цивільного захисту. Важливість цієї ланки у сфері вимог керівних документів в теперішній час ще більше зростає.

Кодексом цивільного захисту України визначено, що одним з основних завдань цивільного захисту є навчання населення способам захисту у разі виникнення надзвичайних, несприятливих побутових або нестандартних ситуацій та проведення тренувань щодо дій в таких умовах.

П.6 постанови КМУ від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» визначає, що *«навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях здійснюється безпосередньо на підприємстві, в установі та в організації згідно з програмами підготовки працівників до дій у НС, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту»*.

Велике значення у вирішенні цього завдання має проведення суб'єктами господарювання спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту (СОТ), які є вищою формою підготовки органів управління, керівного складу ЦЗ, командно-начальницького і особового складу формувань ЦЗ, працюючого персоналу підприємств, установ, організацій, населення до вирішення завдань цивільного захисту, запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, ліквідації їх наслідків і визначають рівень підготовки цих структур до дій в умовах надзвичайних ситуацій. Порядок і строки проведення таких тренувань визначаються керівними документами з цивільного захисту.

Метою поточних методичних вказівок є забезпечення набуття умінь і навичок з організації та проведення заходів цивільного захисту, передбачених планами реагування на надзвичайні ситуації в Одеському державному екологічному університеті. Методичні вказівки розроблені відповідно до вимог Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444, Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 443 та Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, затвердженого наказом МВС України від 11.09.2014, зареєстрованим в Мін'юсті України 3 жовтня 2014 р. за № 1200/25977.

Для досягнення загальної мети методичних вказівок щодо практичної підготовки працівників ОДЕКУ різних категорій можуть бути сформовані такі завдання:

1. Забезпечення набуття учасниками навчання практичних умінь і навичок з питань:

- для керівника комплексним об'єктовим навчанням, та особи, яка очолює штаб керівництва навчанням:

1) підготовки необхідних матеріалів для визначення керівником вихідних даних для проведення навчання;

2) розробки документів з організації і проведення навчання, контроль за підготовкою учасників і району (місць) навчання;

3) погодження особистих планів заступників керівника навчання, посередницького апарату, організація зв'язку, управління і комендантської служби в інтересах керівництва навчанням;

4) збирання, узагальнення, аналізу даних дій тих, хто навчається, в ході навчання, підготовки даних щодо ведення розіграшу і найбільш доцільного використання сил при веденні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, доведення результатів до всього особового складу керівництва і посередників;

5) організації контролю за навчанням керівного складу та осіб, які очолюють об'єктові формування цивільного захисту способом оперативного доведення наказів, розпоряджень і даних про обстановку до підлеглих;

6) здійснення контролю за виконанням поставлених завдань, дотримання заходів безпеки і правил зберігання документів, підготовки матеріалів для розбору навчання;

7) вивчення прийомів і способів проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, підвищення ефективності застосування формувань і техніки;

8) удосконалення методів узагальнення і аналізу даних про обстановку;

- 9) розробки обґрунтованих пропозицій для прийняття рішень;
- 10) своєчасного доведення завдань до виконавців та здійснення контролю за їх виконанням;
- 11) перевірки нових теоретичних поглядів і положень щодо організації дій сил цивільного захисту при ліквідації наслідків стихійних лих, аварій і катастроф;
- 12) підготовки доповідей та звіту про результати навчання;

- для осіб, які очолюють об'єктові спеціалізовані служби і формування цивільного захисту:

1) управління службами і формуванням при організації і проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, а також заходів захисту населення;

2) перевірки готовності служб і формувань до виконання завдань за призначенням;

3) перевірки реальності планів щодо приведення до готовності до дій формувань цивільного захисту;

4) залагодження дій формувань цивільного захисту для самостійного виконання завдань за призначенням, а також проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у зонах надзвичайних ситуацій при взаємодії з іншими силами цивільного захисту, що залучаються для виконання відповідних робіт;

5) вдосконалення організаційно-штатної структури формувань цивільного захисту, освоєння принципів застосування техніки та використання приладів при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

2. Надання посадовим особам та працівникам підприємства (установи, організації), які задіяні у підготовці та проведенні комплексного об'єктового навчання, практичної та консультаційно-методичної допомоги:

- в розробленні особистих документів з навчання;
- у підготовці учасників навчання;
- у підготовці районів (місць) проведення практичних заходів та імітації на навчанні;
- у відпрацюванні за обсягом та змістом Програм підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;

- у тренуванні в діях за сигналами, повідомленнями (інформаціями про надзвичайні ситуації), участь у проведенні комплексу робіт по зменшенню наслідків надзвичайних ситуацій та евакуаційних, протипожежних і медико-санітарних заходів;

- у практичних діях за планами реагування на надзвичайні ситуації, планами локалізації і ліквідації аварій (катастроф).

За результатами опрацювання матеріалів методичних вказівок відбувається набування *знань* з:

- основних вимог законодавства та нормативно-правових актів, щодо забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у частині, що стосується виконання своїх обов'язків;

- своїх функціональних обов'язків у сфері цивільного захисту;

- вимог керівних документів з організації та проведення комплексного об'єктового навчання;

- порядку відпрацювання практичних дій у відповідності до об'єктових планів;

- порядку підготовки, проведення та підведення підсумків комплексного об'єктового навчання;

- правил безпеки під час проведення комплексного об'єктового навчання. вміти: оцінювати техногенно-природні ризики можливих НС для визначення вихідних даних умовних ситуацій при плануванні проведення комплексного об'єктового навчання;

та *вмінь* з:

- правильного визначення основних заходів щодо захисту працюючого персоналу, населення від можливих НС;

- здійснення керівництва розробкою документів з підготовки та проведення комплексного об'єктового навчання;

- проведення підготовки осіб, що входять у штаб керівництва комплексним об'єктовим навчанням, посередників, керівників на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт, керівного складу формувань цивільного захисту;

- з проведення нарощування обстановки для досягнення навчальної мети комплексного об'єктового навчання;

- здійснення контролю за вчасними і правильними діями тих, що навчаються, аналізування правильності виконання рішень і розпоряджень, що приймаються керівництвом комплексного об'єктового навчання;
- проведення відпрацювання найбільш важливих навчальних питань проведення комплексного об'єктового навчання;
- проведення розбору навчання, оцінювання дії підлеглих і постановка завдання щодо вдосконалення цивільного захисту підприємства, установи, організації.

1 ВИДИ ПРАКТИЧНИХ ПІДГОТОВОК ДО ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Основною формою практичної підготовки є проведення:

- командно-штабних навчань;
- спеціальних об'єктових навчань та тренувань.

Підготовка органів управління та сил цивільного захисту здійснюється відповідно до плану основних заходів цивільного захисту України на відповідний рік, річних планів основних заходів цивільного захисту функціональних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту та їх ланок у терміни, визначені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1. - Терміни проведення командно-штабних навчань (тренувань)

Вид практичної підготовки	Термін проведення	Строк проведення	Хто призначає	Хто залучається
<p>Командно-штабне навчання з органами управління та силами цивільного захисту функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту</p>	<p>один раз на п'ять років</p>	<p>дві доби</p>	<p>призначається Головою ДСНС України</p>	<p>органи управління та сили цивільного захисту функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту (за рішенням керівника навчання, але не менш як 50 відсотків від загальної кількості сил цивільного захисту функціональної підсистеми); відповідні формування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (за рішенням Голови ДСНС України)</p>
<p>Штабне тренування з органами управління функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту</p>	<p>один раз на три роки</p>	<p>одна доба</p>	<p>керівник функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту</p>	<p>структурні підрозділи центрального органу виконавчої влади, що створив функціональну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту, та органи управління сил цивільного захисту функціональної підсистеми (за рішенням керівника навчання, але не менш як 50 відсотків від загальної кількості сил цивільного захисту функціональної підсистеми)</p>

Вид практичної підготовки	Термін проведення	Строк проведення	Хто призначає	Хто залучається
Спеціальне навчання (тренування) формувань аварійно-рятувальної служби функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту	один раз на три роки	одна доба	призначається керівником відповідної функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту	аварійно-рятувальна служба відповідної функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту; відповідні формування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (за рішенням Голови ДСНС України)
Спеціальне об'єктове навчання з питань цивільного захисту	один раз на три роки	до двох діб	керівник (заступник керівника) суб'єкта господарювання	члени комісії з питань надзвичайних ситуацій, керівний склад і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів із цивільного захисту суб'єкта господарювання, спеціалізовані служби цивільного захисту, до третини формувань цивільного захисту суб'єкта господарювання
Спеціальне об'єктове тренування з питань цивільного захисту	не менше одного разу на рік	одна доба	відповідний керівник спеціалізованої служби цивільного захисту, формування цивільного захисту суб'єкта господарювання	керівний склад і фахівці, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з цивільного захисту суб'єкта господарювання, відповідні спеціалізовані служби цивільного захисту, формування цивільного захисту

2 СПЕЦІАЛЬНІ ОБ'ЄКТОВІ НАВЧАННЯ І ТРЕНУВАННЯ

Спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту є формою практичної підготовки працівників, зокрема керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, що визначає в цілому готовність підприємств, установ та організацій до реалізації планів реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період.

Основні положення з організації, підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту подані у Порядку затвердженому наказом МВС від 28.11.2019 р. № 991.

Спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту проводяться у робочий час за рахунок коштів роботодавця та залежно від складу учасників поділяються на:

- комплексні об'єктові навчання (тренування);
- об'єктові тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту;
- протипожежні та протиаварійні об'єктові тренування і навчальні тривоги.

Графіки проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту щороку в ОДЕКУ затверджуються ректором ОДЕКУ після попереднього погодження з виконавчими органами міських (районних у місті) рад, районними (міськими) державними адміністраціями та територіальними органами ДСНС України.

На підставі таких графіків:

- виконавчими органами міських (районних у місті) рад, районними державними адміністраціями затверджуються плани-графіки проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту в ОДЕКУ;

- територіальними курсами, навчально-методичними центрами цивільного захисту та безпеки життєдіяльності забезпечується методичний супровід ОДЕКУ, що проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту;

- ДСНС України та її територіальними органами здійснюється методичне керівництво і контроль за періодичністю проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту та ведеться їх облік.

ПОГОДЖЕНО

_____
(керівник районної державної
адміністрації (міської ради))

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

_____ 2023 року

ПОГОДЖЕНО

_____
(керівник територіального органу ДСНС)

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

_____ 2023 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____
Ректор ОДЕКУ

_____
(підпис, ініціали,
прізвище)

_____ 2023 року

ГРАФІК

проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту

на _____ у 20__ році (найменування підприємства, установи, організації)

N з/п	Практично- навчальний захід	Місяці навчального року												Усього за рік	Керівник навчання (тренування)	Відмітка про проведення

Примітка. Спеціальні об'єктові тренування позначаються в графі 2 за видом призначення: Пл. - планові, Е - експериментальні, П - показові.

Провідний фахівець з питань ЦЗ ОДЕКУ

ПІБ

Спеціальні об'єктові навчання і тренування за своїм призначенням можуть бути плановими, експериментальними та показовими.

Експериментальні навчання і тренування проводяться з метою пошуку або випробування і освоєння інноваційних технологій проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, способів захисту персоналу, підвищення стійкості функціонування об'єкта в умовах надзвичайних ситуацій.

проводяться з метою демонстрації можливостей нової техніки і технологій, способів організації та проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, вироблення єдності поглядів на організацію і методику проведення навчань.

Спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту передбачають підготовчий період, періоди проведення навчання та розбору його результатів. До загальних заходів підготовчого періоду навчання належать:

- добір з числа керівного складу та фахівців, які організують і здійснюють заходи цивільного захисту, керівництва навчанням і посередників з навчання, тренування та організація їх підготовки;

- розробка навчально-методичної документації та кошторису витрат на підготовку та проведення навчання, тренування;

- підготовка навчальних місць, містечок та натурних ділянок з відпрацювання практичних заходів;

- оцінка готовності персоналу, який залучається до навчання, засобів імітації, систем управління та оповіщення.

За організацію та проведення таких навчань і тренувань відповідають керівники підприємств, установ, організацій, а саме, ректор ОДЕКУ.

Особи, які беруть участь у навчаннях і тренуваннях, зобов'язані дотримуватися вимог безпеки, правил експлуатації обладнання та вимог виробничих інструкцій.

Для підготовки і проведення навчання не пізніше ніж за 45 днів до його проведення ректором ОДЕКУ видається наказ, яким визначаються вихідні дані (тема, навчальні цілі, строк та місце проведення), призначається керівництво навчанням, а також визначаються склад тих, хто навчається, посередники при них, порядок їх підготовки і допуску до навчання, строки та обсяг робіт з підготовки місць (ділянок) проведення практичних заходів, відповідальні виконавці, матеріально-технічне забезпечення, кошторис на підготовку та проведення навчання (Додаток1).

Керівником навчання є ректор ОДЕКУ. До складу керівництва навчанням також входять: заступники, помічники керівника навчання, начальник штабу керівництва навчанням.

Штаб керівництва навчанням створюється як тимчасовий орган для забезпечення розробки документів з проведення навчання, підготовки навчально-матеріальної бази, пунктів управління, робочих місць тих, хто навчається, засобів

зв'язку та оповіщення, організаційно-методичного керівництва навчанням та управління силами цивільного захисту, які беруть в ньому участь (Додаток 2).

Чисельність працівників штабу керівництва навчанням визначається керівником навчання і залежить від обсягу завдань, що вирішуються під час підготовки і проведення навчання.

Посередники при тих, хто навчається, є представниками керівника навчання, які надають допомогу керівникові у проведенні навчання, а також здійснюють контроль за діями тих, хто навчається, та дотриманням ними заходів безпеки.

До проведення навчання залучаються:

- об'єктова комісія з питань надзвичайних ситуацій;
- об'єктові евакуаційні органи;
- штатний або позаштатний підрозділ з питань цивільного захисту ОДЕКУ;
- особи, на яких у разі виникнення надзвичайної ситуації покладаються функції керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та працівників штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня;
- об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;
- чергова (диспетчерська) служба (у разі утворення);
- до третини об'єктових формувань цивільного захисту;
- об'єктова добровільна пожежна дружина (команда);
- об'єктова аварійно-рятувальна служба (у разі утворення);
- працівники ОДЕКУ, яких планується залучити до проведення практичних заходів.

Підготовка керівництва для забезпечення успішного проведення навчання здійснюється на спеціально організованих інструктивно-методичних заняттях, що проводяться територіальними курсами, навчально-методичними центрами цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в Одеській області.

Під час таких занять, що проводяться безпосередньо в ОДЕКУ заступниками (помічниками) керівника навчання, персоналом штабу керівництва відпрацьовуються документи з проведення навчання.

З посередниками та працівниками, які на час навчання призначаються керівниками на навчальних місцях з практичного відпрацювання заходів і робіт та/або залучаються до проведення таких заходів і робіт, проводяться інструктажі.

Для забезпечення проведення навчання ректором ОДЕКУ за погодженням з територіальним органом ДСНС України затверджується план проведення спеціального об'єктового навчання з питань цивільного захисту.

План проведення, що є основним документом, який визначає хід навчання, послідовність відпрацювання навчальних питань, розробляється текстуально з такими додатками: план об'єкта з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації; почасовий графік нарощування обстановки з переліком ввідних; схема розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх зміст; таблиць термінових донесень за навчанням (Додаток 3).

План нарощування обстановки, план імітації та план проведення практичних заходів можуть відпрацьовуватися окремо (Додаток 4).

Проведення навчання планується за етапами, кількість і зміст яких залежать від навчальних цілей і масштабів. Кожен етап має включати питання, що повністю охоплюють певний період дій.

Для відпрацювання питань взаємодії та оцінки реальності розроблених документів з цивільного захисту та визначення готовності сил і засобів до виконання завдань за рішенням відповідного місцевого органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування до навчання можуть залучатись окремі підрозділи сил територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.

Оцінка готовності (допуск) персоналу до проведення навчання здійснюється комісією підприємства, установи, організації, до складу якої включаються посадові особи, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням цивільного захисту, пожежної безпеки та охорони праці, а також представник відповідного територіального органу ДСНС України. Очолює її голова комісії з питань надзвичайних ситуацій ОДЕКУ.

Під час допуску проводиться:

- перевірка документів та особиста підготовка заступників, помічників керівника навчання та керівника штабу керівництва навчанням;
- вибіркова перевірка знань з питань цивільного захисту в обсязі програм підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;
- перевірка знання заходів безпеки працівників, які залучаються до відпрацювання практичних питань з навчання;
- огляд з визначенням ступеня готовності спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту та навчально-виробничої бази до навчання.

Формування цивільного захисту виводяться на навчання повністю укомплектованими особовим складом, технікою, засобами малої механізації, приладами, інструментами, засобами індивідуального захисту, первинними засобами пожежогасіння та іншим табельним майном.

За результатами роботи комісія складає акт, що затверджується ректором ОДЕКУ (Додаток 5).

Навчання проводяться тривалістю до двох діб на навчально-виробничій базі ОДЕКУ, що включає територію університету з виробничими будівлями, спорудами, різного роду комунікаціями, а також спеціально створені навчальні місця з урахуванням специфіки діяльності та особливостей територіального розміщення.

Під час навчання виконуються практичні заходи, що дають змогу перевірити реальність планів реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період, визначити рівень готовності до вирішення завдань цивільного захисту керівного складу і фахівців ОДЕКУ, забезпечити взаємодію між

об'єктовими спеціалізованими службами, формуваннями та органами управління ними, відпрацювати практичні дії персоналу, застосовуючи засоби захисту, в різних режимах функціонування єдиної державної системи цивільного захисту та її ланок.

Практичні заходи навчання проводяться з імітацією руйнувань, пожеж, вибухів, зон затоплення і зараження, задимлення, аварій на трубопроводах і ємностях, ступінь якої залежить від навчальних цілей, особливостей ОДЕКУ, характеру місцевості і наявності імітаційних засобів. Окремі елементи доповнюються засобами позначення: знаками, покажчиками, прапорцями, пояснювальними написами.

Тренування з учасниками навчально-виховного процесу щодо надзвичайних ситуацій та дій при виникненні пожеж у університеті проводяться День цивільного захисту.

Підготовка та проведення такого тренування здійснюються особисто ректором ОДЕКУ на підставі виданого ним наказу. До участі у тренуванні залучаються усі працівники університету. Залучення студентів до відпрацювання навчальних питань, які потребують їх участі (заповнення захисної споруди, евакуація тощо), проводиться у найбільш зручній для навчального закладу час.

Для підготовки тренування та контролю за діями тих, хто навчається, призначається штаб керівництва тренуванням.

Підготовчий період тренування включає:

- проходження ректором ОДЕКУ та начальником штабу ЦЗ ОДЕКУ, відповідного навчання на територіальних курсах, у навчально-методичних центрах цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, у тому числі з питань пожежної безпеки;

- проведення комісією ОДЕКУ, яку очолює ректор ОДЕКУ і до складу якої включається представник відповідного територіального органу ДСНС України, попереднього контролю знань і умінь тих, хто навчається, за програмою загальної підготовки;

- відпрацювання планувальних документів тренування.

План проведення Дня цивільного захисту погоджується з територіальним органом управління освітою та затверджується керівником навчального закладу.

Зведений план-графік проведення цих заходів надсилається органом управління освітою до територіального органу ДСНС України.

Тренування у ОДЕКУ проводиться без припинення навчально-виховного процесу.

Спеціальні об'єктові тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту проводяться з метою набуття працівниками, які входять до їх складу, навичок з виконання спеціальних робіт і заходів за умов надзвичайних ситуацій, пожеж, формування їх здатності до колективних дій, а також перевірки загальної готовності спеціалізованих служб і формувань до дій за призначенням.

Керівником спеціального тренування є керівник відповідної спеціалізованої служби цивільного захисту, формування цивільного захисту.

До проведення спеціального тренування залучають:

- працівників, які входять до складу спеціалізованої служби цивільного захисту, формування цивільного захисту;
- чергову (диспетчерську) службу підприємства, установи, організації (у разі утворення);
- об'єктову добровільну пожежну дружину (команду).

Тривалість проведення спеціального тренування - *до 8 годин*.

Для підготовки, організації та проведення спеціального тренування ректор ОДЕКУ видає відповідний наказ (додаток 1), а керівник спеціального тренування розробляє план-календар (додаток 3) з підготовки та проведення спеціального тренування, що за погодженням зі штатним (позаштатним) працівником з питань цивільного захисту підприємства, установи, організації затверджує заступник керівника підприємства, установи, організації відповідно до затвердженого розподілу обов'язків.

План-календар визначає тему спеціального тренування, навчальну мету, дату та місце проведення, склад учасників, матеріально-технічне забезпечення, технічну документацію, перебіг підготовки і проведення (найменування заходу, навчального питання, період проведення, відповідальні виконавці). До плану-календаря додаються схема практичного виконання робіт, завдання з виконання практичних робіт для працівників служби, формування (додаток 4).

Доцільно визначити також склад імітаційної команди, необхідні засоби імітації, зв'язок з нею і порядок її переміщення, розробити план та схему імітації з обґрунтуванням необхідних засобів і матеріалів.

Підготовку керівника спеціального тренування організовує штатний (позаштатний) працівник з питань цивільного захисту ОДЕКУ. За потреби на підставі запиту ОДЕКУ керівнику спеціального тренування надаються консультації або інша необхідна допомога навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області.

Для оцінки готовності персоналу до проведення спеціального тренування провідний фахівець з питань цивільного захисту університету в термін, визначений планом-календарем з підготовки та проведення спеціального тренування, проводить огляд спеціалізованої служби, формування цивільного захисту (Додаток 2).

Під час спеціального тренування виконуються заходи, що дають змогу перевірити реальність положень про спеціалізовані служби цивільного захисту, положень та планів приведення в готовність формувань цивільного захисту, відпрацьовуються навчальні вправи щодо прийомів і способів дій за призначенням, нормативи із застосування засобів цивільного захисту, а також здійснюється практичне виконання робіт.

Тренуванню передуює вивчення з особовим складом відповідних тем програми спеціальної підготовки, заходів безпеки в ході тренування.

На тренування спеціалізовані служби та формування ЦЗ виводяться у повному складі зі штатною технікою та майном.

Тренування, як правило, включає *два етапи*.

На *першому* етапі відпрацьовуються питання оповіщення і збору особового складу формування (служби), приведення їх в готовність до дій за призначенням (наявність особового складу згідно штатному розкладу та його екіпірування, наявність та справність техніки і майна), у разі необхідності, проводиться доукомплектування формувань всім необхідним та проводиться перевірка знань особовим складом заходів безпеки при відпрацюванні практичних питань.

На *другому* етапі відпрацьовуються питання управління підпорядкованими підрозділами (формуваннями), виконуються практичні заходи щодо дій особового складу формування за призначенням. В ході цього етапу керівники тренувань повинні відтворювати таку обстановку, яка б вимагала від підлеглих максимальної віддачі сил та вмінь згідно своїх обов'язків, спонукала б особовий склад до прояви ініціативи, сміливих та рішучих дій.

В ході тренування повинні бути відпрацьовані всі питання можливих дій формування (служби) у відповідності до його призначення.

Після відпрацювання всіх навчальних питань керівник спеціального тренування доводить до тих, хто навчався, аналіз їх дій з наведенням конкретних фактів і цифрових показників, також обговорюються пропозиції щодо усунення виявлених недоліків.

Результати проведеного спеціального тренування, а також індивідуальні оцінки працівників заносяться до журналів обліку підготовки спеціалізованих служб, формувань цивільного захисту та доповідаються заступнику керівника підприємства, установи, організації відповідно до затвердженого розподілу обов'язків.

Учасники спеціального тренування, які отримали за свої дії незадовільні оцінки, проходять на підприємстві, в установі, організації позачергову перевірку знань з питань цивільного захисту.

За потреби за результатами спеціальних тренувань вносяться уточнення та зміни до відповідних положень про спеціалізовані служби та планів приведення в готовність формувань цивільного захисту.

2.1 Підготовка та проведення спільного об'єктового тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту

Для досягнення взаємодії між спеціалізованою службою та формуваннями цивільного захисту однієї функціональної спрямованості за рішенням керівника підприємства, установи, організації може проводитися спільне спеціальне

тренування спеціалізованої служби з відповідним (відповідними) формуванням (формуваннями) цивільного захисту.

До тренування залучається весь особовий склад служб та формувань ЦЗ. Крім того для відпрацювання злагодженості в діях під час ліквідації НС та для відпрацювання окремих питань рішенням керівника підприємства, установи, організації може залучатися евакуаційна комісія підприємства, установи, організації. У разі необхідності, для забезпечення відпрацювання практичних питань особовим складом формувань, створюється імітаційна команда.

Тривалість тренування може складати *до 8 годин* (в залежності від об'єму запланованих питань).

Для підготовки та проведення спільного тренування керівник підприємства, установи, організації видає наказ (організаційні вказівки) щодо проведення тренування, в якому визначає керівника та штаб керівництва тренуванням, район проведення (місця відпрацювання практичних питань) та строки тренування, порядок надання звіту про результати тренування та інші питання. Керівником спільного спеціального тренування наказом керівника підприємства, установи, організації призначається штатний (позаштатний) працівник з питань цивільного захисту підприємства, установи, організації.

Підготовка до спільного об'єктового тренування включає:

- уточнення та визначення вихідних даних;
- розробку документів;
- підготовку керівника, штабу керівництва та посередників;
- підготовку місць для проведення практичних заходів.

Вихідними даними для тренування є: тема, навчальні цілі, етапи та їх навчальні питання, склад учасників, тривалість та строки проведення тренування.

Тема тренування повинна бути комплексною та включати виконання основних завдань служб та формувань ЦЗ за призначенням, відпрацювання у повному обсязі питань взаємодії, управління та всіх видів забезпечення.

Навчальні цілі визначаються для кожної категорії тих, що навчаються.

Штабом керівництва розробляються План проведення спільного спеціального об'єктового тренування з цивільного захисту, який затверджується керівником підприємства, установи, організації та інші документи, необхідні для проведення тренування. План проведення тренування визначає загальну послідовність проведення тренування.

Тренуванню передуює вивчення з особовим складом відповідних тем програми спеціальної підготовки, заходів безпеки в ході тренування.

Для надання допомоги в підготовці та проведенні тренування, оцінки його результатів та контролю за виконанням заходів безпеки можуть призначатися посередники.

Етапи тренування визначаються, виходячи з теми тренування. Кількість та зміст етапів визначається керівником тренування з таким розрахунком, щоб розкривалася тема та досягалися цілі тренування у відведений для нього час.

Тренування, як правило, включає два етапи.

На *першому етапі* відпрацьовуються питання приведення органів управління та сил ЦЗ у різні режими функціонування, проводиться оповіщення та збір керівного і особового складу формувань (служб) ЦЗ та органів управління, приведення їх в готовність до дій за призначенням, здійснюється збір даних обстановки, що склалася, їх оцінка та аналіз, постановка завдань підлеглим органам управління та силам, перевіряються питання готовності до дій за призначенням формувань ЦЗ.

В ході першого етапу особливу увагу рекомендується приділити питанням розгортання та ефективності роботи системи управління, організації проведення практичних заходів, приведення у готовність формувань ЦЗ та організації взаємодії сил ЦЗ в ході ліквідації наслідків НС.

На *другому етапі* відпрацьовуються питання управління підпорядкованими підрозділами (формуваннями), виконуються практичні заходи щодо дій особового складу формувань за призначенням.

Тренування розпочинається подачею сигналу оповіщення учасників тренування.

Керівник тренування особисто та через штаб керівництва контролює порядок оповіщення та збір учасників, оцінює їх дії на першому етапі.

По завершенню оповіщення та збору керівник тренування доводить до керівників служб та командирів формувань обстановку, що склалася (може скластися в результаті виникнення НС), ставить завдання на проведення заходів ЦЗ.

Штаб з ліквідації НС аналізує обстановку, проводить необхідні розрахунки, готує пропозиції та розпорядчі документи керівнику тренування (керівнику робіт з ліквідації НС) та, з його дозволу, доводить їх до виконавців (керівників служб та формувань ЦЗ).

Командири формувань ЦЗ, отримавши розпорядження, організують приведення формувань в готовність до дій за призначенням, проводять перевірку їх готовності та доповідають керівнику тренування (в штаб ліквідації НС) про готовність до виконання робіт по ліквідації НС та її наслідків (про готовність до проведення практичних занять з особовим складом).

Керівник тренування особисто та через штаб керівництва (посередників) перевіряє готовність формувань до дій за призначенням (укомплектованість згідно штатних розписів особовим складом, майном та технікою, знання заходів безпеки) дає розпорядження на проведення занять по відпрацюванню особовим складом дій за функціональним призначенням (проведення практичних занять з виконанням нормативів).

Керівник тренування особливу увагу в цей час приділяє злагодженості в діях учасників тренування та організації їх взаємодії при відпрацюванні практичних питань, особисто та через посередників оцінює підготовку служб та формувань до

дій за призначенням. Посередники готують та надають до штабу керівництва короткі висновки за результатами дій учасників тренування.

Особливістю спільних об'єктових тренувань є те, що керівник тренування та штаб керівництва виступають в двох ролях: перше – в ролі керівництва тренуванням; друге - в ролі безпосереднього виконавця (навчаємого), тобто виконують свої функціональні обов'язки керівника робіт з ліквідації НС та штабу з ліквідації НС.

Штаб керівництва сумісно з посередниками готує матеріали для загального розбору у вигляді коротких висновків та пропозицій (Додаток б).

По завершенню тренування його керівник проводить розбір дій учасників тренування, визначає тих, хто краще діяв в ході тренування, вказує на виявлені недоліки та порядок їх усунення.

Результати спільного об'єктового тренування спеціалізованих служб та формувань ЦЗ, а також індивідуальні оцінки особового складу за дії в ході тренування заносяться до журналів обліку підготовки служб і формувань з цивільного захисту.

2.2 Особливості проведення показових та експериментальних спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту

Основна особливість в організації та методиці проведення показових спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту полягає в тому, що в них бере участь попередньо підготовлений до зразкового показу дій склад учасників. Для показу таких дій завчасно створюються місця показу, обсяг і характер підготовки яких залежить від задуму та масштабів конкретного спеціального об'єктового навчання (тренування).

До показових спеціальних об'єктових тренувань рішенням керівників, за розпорядженням яких вони проводяться, можуть залучатися представники інших суб'єктів забезпечення цивільного захисту.

Основним документом показового спеціального об'єктового тренування є план проведення такого тренування, у якому обов'язково визначаються місця показу, час та зміст виконуваних заходів або робіт.

Навчально-методичні документи, що доводяться під час показових спеціальних об'єктових тренувань, мають бути ретельно розробленими та вірцево оформленими.

Під час розіграшу навчальної обстановки дії керівника мають бути чіткими та впевненими. Керівник повинен мати високий рівень фахових знань та методичної майстерності.

Під час показових спеціальних об'єктових тренувань виконання навчальних вправ (практичне виконання робіт) на окремих навчальних місцях здійснюється послідовно. Для залучених представників інших суб'єктів забезпечення цивільного захисту ведеться коментар дій учасників показу. Керівник може зупинити показ

для виправлення допущених під час показу помилок, а також після завершення практичних дій на навчальних місцях робити перерви для проведення їх розбирання (обговорення) та відповідей на запитання.

Порядок проведення експериментальних спеціальних об'єктових тренувань, їх цілі, питання, що підлягають дослідженню (експериментальній перевірці), склад учасників та засобів, що залучаються, райони (місця) проведення практичних робіт і заходів визначаються організаційними вказівками керівників, за розпорядженням яких вони проводяться.

Для пошуку ефективних способів захисту виробничого персоналу, вивчення можливостей підвищення стійкості функціонування об'єкта в умовах надзвичайних ситуацій на період проведення експериментальних спеціальних об'єктових тренувань рішенням керівників, за розпорядженням яких вони проводяться, створюються дослідницькі групи.

Дослідження проводять відповідно до планів проведення експериментальних спеціальних об'єктових навчань і тренувань, у яких конкретизуються цілі, питання і методи досліджень, порядок проведення експериментів, випробувань, збору інформації, узагальнення і оформлення отриманих результатів та відповідальні за це особи.

На експериментальних спеціальних об'єктових тренуваннях проводиться необхідна кількість різноманітних за формою і змістом експериментів, випробувань, відшуковуються можливі способи вирішення питань, що досліджуються, допускається багатократне повторення прийомів і способів дій залучених сил.

Під час відпрацювання питань, що досліджуються, оголошуються тимчасові зупинки для обговорення отриманих результатів і уточнення подальшого порядку дій.

На основі отриманих даних у місячний строк формулюються загальні висновки і практичні рекомендації з питань, що досліджувалися та/або підлягали експериментальній перевірці.

3 ПРОТИПОЖЕЖНІ ТРЕНУВАННЯ

Протипожежні тренування (тренування персоналу у діях на випадок пожежі) проводяться на всіх підприємствах, в установах, організаціях незалежно від чисельності працюючих.

Кожен працівник протягом року (крім року проведення на підприємстві, в установі, організації спеціального об'єктового навчання) має взяти участь у протипожежному тренуванні, темою якого є порушення з причини пожежі режиму роботи об'єкта в цілому, а також у протипожежному тренуванні по структурних підрозділах підприємства, установи, організації.

Протипожежні тренування можуть проводитися за участю пожежно-рятувальних підрозділів, що обслуговують відповідне підприємство, установу, організацію.

На підприємствах, в установах, організаціях з чисельністю працюючих менше 50 осіб та навчальних закладах протипожежні тренування, темою яких є порушення з причини пожежі режиму роботи об'єкта в цілому, проводяться під час об'єктових тренувань з питань цивільного захисту.

На об'єктах з масовим перебуванням людей такі тренування проводяться як тренування з евакуації людей з елементами пожежогасіння.

При проведенні протипожежних тренувань відпрацьовуються навички персоналу з організації гасіння пожежі на початковому етапі із застосуванням первинних засобів пожежогасіння, надання першої невідкладної медичної допомоги потерпілим та проведення евакуації при пожежі, взаємодії з пожежно-рятувальними підрозділами та підрозділами екстреної медичної допомоги.

Керівництво організацією та проведенням протипожежних тренувань покладається на керівників спеціалізованих протипожежних служб (відповідальних за пожежну безпеку) або керівників підприємств, установ, організацій та їх структурних підрозділів.

Для імітування умовної пожежі, оголошення ввідних для персоналу, вжиття заходів щодо попередження помилкових дій будь-якого учасника тренування, які можуть призвести до нещасного випадку, аварії, пошкодження обладнання або порушення технологічного процесу, керівником тренування можуть призначатися посередники, чисельність яких визначається з урахуванням особливостей підприємства, установи, організації та кількості їх працівників.

Плани проведення протипожежних тренувань складаються їх керівниками і затверджуються керівником підприємства, установи, організації.

Плани проведення тренувань передбачають:

організаційні заходи - тему, навчальні цілі, час і місце тренування, склад учасників, призначення посередників, визначення засобів зв'язку;

підготовчі заходи - установку імітації, засобів і знаків (прапорців, плакатів, пояснювальних написів), інструктаж і розстановку посередників, підготовку наявних засобів пожежогасіння;

оперативні дії - оголошення умовної пожежі, введення в роботу імітаційних засобів, дії персоналу під час умовної пожежі та контроль за діями посередників керівником тренування.

Протиаварійні тренування (тренування персоналу щодо дій у разі виникнення аварійних ситуацій та аварій) проводяться усіма підприємствами, установами, організаціями, що мають хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки.

При проведенні тренувань відпрацьовуються дії персоналу за планом локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки із запобігання аварійним ситуаціям і аваріям на відповідних стадіях їх розвитку або локалізації і мінімізації їх наслідків для людей, матеріальних цінностей, довкілля, інших виробництв, рятування і виведення людей із зон ураження та потенційної небезпеки.

Протиаварійні тренування проводяться із застосуванням наявних систем оповіщення, засобів індивідуального захисту, інших засобів, обладнання, інструменту та матеріалів, що можуть використовуватися для виявлення небезпечних речовин і ліквідації їх наслідків, а також виведення з небезпечної зони персоналу, медичного забезпечення і життєзабезпечення евакуйованих у місцях їх збору.

Керівником тренування є керівник об'єкта підвищеної небезпеки.

До тренування залучаються працівники підприємств, установ, організацій, участь яких передбачена оперативною частиною плану локалізації і ліквідації наслідків аварій.

Для контролю за діями персоналу, призначення ввідних, правильності та своєчасності виконання розпоряджень з числа заступників керівника підприємства, установи, організації відповідно до розподілу обов'язків призначається керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Плани проведення протиаварійних тренувань складаються їх керівниками і затверджуються керівником підприємства, установи, організації.

Кожному тренуванню передую вивчення тими, хто навчається, відповідних тем програми додаткової підготовки з техногенної безпеки працівників об'єктів підвищеної безпеки.

Протиаварійні тренування можуть проводитися за участю аварійно-рятувальних служб, що обслуговують відповідне підприємство, установу, організацію.

Протягом кожного року (у тому числі і року проведення спеціального об'єктового навчання) з працівниками об'єктів підвищеної безпеки у порядку та з періодичністю, передбаченими планом локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної безпеки, додатково проводяться навчальні тривоги.

Під час навчальних тривог здійснюються оповіщення і збір керівного складу, основного складу об'єктової аварійно-рятувальної служби та керівників спеціалізованих служб і формувань, які за планом локалізації і ліквідації наслідків аварій залучаються до локалізації і ліквідації аварійної ситуації, інформування населення, яке проживає поряд з об'єктами підвищеної безпеки.

4 УЗАГАЛЬНЕННЯ ПІДСУМКІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ОБ'ЄКТОВИХ НАВЧАНЬ І ТРЕНУВАНЬ

Заступники, помічники керівника навчання (тренування), посередники на основі постійного і всебічного вивчення роботи та дій учасників навчання (тренування) готують матеріали для загального розбору у вигляді коротких висновків, пропозицій і в установлені керівником навчання (тренування) строки подають їх до штабу керівництва навчанням або керівнику тренування.

При проведенні розбору керівником навчання, тренування здійснюється аналіз та дається оцінка дій тих, хто навчався, з наведенням фактів і цифрових показників, здійснюється постановка завдань для усунення недоліків.

Підсумки спеціального об'єктового навчання з питань цивільного захисту обговорюються на розширеному засіданні об'єктової комісії з питань надзвичайних ситуацій, на підставі рішення якої керівником видається наказ про стан готовності підприємства, установи, організації до вирішення завдань цивільного захисту.

У разі необхідності в установленому порядку вносяться уточнення та зміни до відповідних планів реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період.

За результатами проведених спеціальних об'єктових навчань і спеціальних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту не пізніше 10 днів з часу їх закінчення складається звіт (додаток 6), що підписується ректором, який подається до місцевого органу виконавчої влади (органу місцевого самоврядування) та територіального органу ДСНС України.

Результати тренувань спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту щодо дій за призначенням, а також індивідуальні оцінки працівників, що входять до їх складу, заносяться до журналів обліку підготовки спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.

Результати протипожежних та протиаварійних тренувань і навчальних тривог заносяться до спеціальних журналів обліку таких тренувань, тривог.

Учасники планового тренування, які отримали за свої дії незадовільні оцінки, проходять позачергову перевірку знань з питань цивільного захисту, пожежної безпеки

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Постанова КМУ від 23.10.2013 № 819 «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».
3. Постанова КМУ від 26.06.2013 № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту».
4. Постанова КМУ від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
5. Постанова КМУ від 09.10.2013 № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань ЦЗ».
6. Постанова КМУ від 21.09.2013 № 616 «Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту».
7. Постанова КМУ від 27.09.2017 № 733 «Про затвердження Положення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».
8. Постанова КМУ від 09.01.2014 № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
9. Постанова КМУ від 08.07.2015 № 469 «Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту».
10. Наказ МВС України від 28.11.2019 № 991 «Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту».
11. Наказ ДСНС України від 21.12.2019 № 738 «Про затвердження Організаційно–методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях на 2020-2021 роки».
12. ДСТУ 5058:2008 «Безпека у надзвичайних ситуаціях. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення» та інших нормативно-правових актів.
13. Основи цивільного захисту. Навчальний посібник. За загальною редакцією М.В.Болотських. ІДУ ЦЗ України. Київ. 2008.

НАКАЗ «Про організацію та проведення об'єктового тренування з питань ЦЗ»

Наказ

«__» __ 202__ року

№

м. Одеса

Про організацію та проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту

Відповідно до плану-графіку проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту закладу ____, плану основних заходів цивільного захисту на 202__ рік, та з метою вдосконалення організації і ведення цивільного захисту в структурних підрозділах функціональної підсистеми «Навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів дія у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності)" єдиної державної системи цивільного захисту; підготовки формувань (спеціалізованих служб) цивільного захисту з дій у надзвичайних ситуаціях у відповідності до функціонального призначення; відпрацювання учасниками освітнього процесу, персоналу практичних навичок щодо дій у надзвичайних ситуаціях різного походження (можливо вказати конкретні надзвичайні ситуації у залежності від теми тренування), формування та розвитку у здобувачів освіти високих морально-психологічних якостей: відваги, мужності, підтримки, ініціативи, спритності

НАКАЗУЮ:

провести «__» __.202__ р. під моїм керівництвом об'єктове тренування (далі тренування) на тему: *(Приклади:*

«Дії всіх учасників освітнього процесу, персоналу в умовах загрози та виникнення терористичного акту».

«Дії керівництва, всіх учасників освітнього процесу, персоналу в умовах надзвичайних ситуацій соціального та техногенного характеру».

«Дії керівництва, працівників формувань ЦЗ, всіх учасників освітнього процесу при загрозі і виникненні надзвичайних ситуацій: при виявленні підозрілого предмету, з протидії терористичного акту, локалізації пожежі».

«Практична перевірка здатності всіх учасників освітнього процесу, персоналу з дій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій та реагування на них згідно з Планом реагування на надзвичайні ситуації».

«Дії учасників освітнього процесу, персоналу у разі штормового попередження»

«Дії керівництва, всіх учасників освітнього процесу, персоналу при і виникненні пожежі»

«Дії всіх учасників освітнього процесу, персоналу в умовах загрози викиду небезпечно-хімічних речовин (аміак) на хімічно-небезпечному об'єкті ____»

«Дії органів управління, сил цивільного захисту, персоналу, здобувачів освіти закладу ____ при виникненні надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру на об'єкті підвищеної небезпеки _____» та ін.).

2. Затвердити кількісний та персональний склад штабу керівництва тренування (*робочу групу тощо*), згідно Додатку 1.1 до наказу (*або перелічити у наказі*).

3. Затвердити тему, навчальні цілі, час проведення, місце проведення, склад учасників, основні завдання для керівного складу ЦЗ ОДЕКУ, керівників підрозділів спеціалізованих служб, формувань ЦЗ, працівників, які входять до складу спеціалізованих служб, формувань ЦЗ, а також працівників, здобувачів освіти, які не входять до складу сил ЦЗ ОДЕКУ, але залучаються до локалізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (далі НС), згідно Додатку 1.2 до наказу (*можливо вказати всі позиції у даному наказі*).

4. До складу керівництва тренування включити:

- керівника тренування
- заступників керівника тренування
- посередників.

5. Затвердити кількісний та персональний склад керівництва тренування, згідно Додатку 1.3 до наказу (*або перелічити у наказі*).

6. Заступникам керівника тренування:

- під час підготовчого періоду до тренування, надавати допомогу у плануванні, організації заходів до його проведення, приймати участь та здійснювати контроль проведення інструктажів, занять і тренувань органів управління та сил ЦЗ ОДЕКУ.

- під час проведення тренування надавати всебічну допомогу керівнику тренування щодо його проведення та контролю за роботою посередників.

7. Посередникам здійснювати контроль за діями тих, хто навчається, дотримання ними заходів безпеки під час проведення тренування (*відповідно відпрацьованих та затверджених особистих планів (можливо дії посередників вказати у Плані проведення тренування)*).

8. До проведення тренування залучити:

- службу охорони
- комісію з питань надзвичайних ситуацій
- комісію з питань евакуації
- формування цивільного захисту
- добровільну пожежну охорону
- працівників об'єкту, здобувачів освіти, які залучаються до проведення практичних заходів.

9. Затвердити персональний склад органів управління ЦЗ та кількісний склад сил ЦЗ об'єкту, які приймають участь у тренуванні згідно Додатку 1.4 до наказу

10.Провідному фахівцю з питань ЦЗ спланувати і організувати проведення об'єктового тренування, розробити відповідні документи:

10.1 календарний план підготовки тренування.

10.2 провести спеціальні інструктивно-методичні заняття з керівництвом об'єкту для забезпечення успішного проведення тренування з залученням спеціалістів Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області.

10.2 інструктажі з посередниками і працівниками, які на час проведення тренування призначаються керівниками на навчальних місцях для практичного відпрацювання заходів та робіт із залученням спеціалістів навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області під час проведення підготовчого періоду до тренування.

11. Під час проведення інструктивно-методичних занять заступникам керівника тренування та персоналу штаба керівництва відпрацювати документи щодо планування, організації і проведення тренування органів управління та сил ЦЗ ОДЕКУ.

12. До «__»____202__р. штабу керівництва тренування розробити, затвердити у ректора та погодити з територіальним органом Головного управління ДСНС України в області План проведення тренування з питань ЦЗ з додатками:

- план об'єкту з графічним визначенням ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації зі схемою розгортання сил і засобів на місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх зміст

- почасовий графік нарощування обстановки і переліком увідних (учбових завдань) (можливо указати у Плані проведення тренування)

- таблиць термінових донесень по тренуванню.

- відпрацювати та затвердити у керівника тренування:

план імітації; план – схему навчальних місць (*план проведення практичних заходів на навчальних місцях*);

- тактичні завдання формуванням (*спеціалізованим службам*) ЦЗ.

13. Для оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення тренування створити комісію до складу якої включити посадових осіб:

- керівництво закладу

- провідний фахівець з питань ЦЗ

- спеціалізованої служби

- підрозділу охорони праці

- представника територіального органу Головного управління ДСНС України в області

- представника *Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області.*

14. Затвердити персональний склад комісії з оцінки (допуску) персоналу до проведення навчання, згідно Додатку 1.5 до наказу.

15. Комісії з оцінки (допуску) персоналу до проведення навчання провести:

- перевірку документів та особисту підготовку заступників керівника тренування та посередників

- вибіркову перевірку знань з питань ЦЗ в обсязі програм підготовки працівників до дій у НС

- перевірку знань заходів безпеки працівників, які залучаються до відпрацювання практичних завдань під час тренування

- огляд з визначенням ступеня готовності формувань ЦЗ (спеціалізованих служб) та навчально-матеріальної бази до тренування

- укомплектованість працівниками, технікою, засобами малої механізації, приладами, інструментами, засобами індивідуального захисту, первинними засобами пожежегасіння та іншим табельним майном формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ ОДЕКУ.

19. До «__»__202__ р., за результатами роботи комісії з оцінки (допуску) персоналу до проведення тренування, скласти акт та надати його на затвердження керівнику закладу.

20. Начальнику відділу з матеріально-технічного забезпечення об'єкту для підготовки та проведення тренування спланувати норми витрачання моторесурсів, паливно-мастильних матеріалів, імітаційних засобів та майна.

21. Тренування провести без відриву від навчального процесу з поєднанням виконання заходів цивільного захисту. Строк готовності до тренування «__» _____ 202__ р.

22. Керівникам структурних підрозділів ознайомити з даним наказом підлеглий персонал.

23. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Керівник закладу освіти (ректор) ____ (П.І.Б)____

Додаток 1.1. до наказу керівника (ректора) про підготовку та проведення ОТ №__ від

Варіант

Склад

штабу керівництва (робочої групи тощо) об'єктового тренування з питань ЦЗ

Найменування посади на термін проведення тренування та посада за штатним розписом	ПІБ
Начальник штабу - заступник керівника закладу (проректор) (бажано особа, яка причетна до виконання обов'язків з питань ЦЗ, охорони праці, пожежної та техногенної безпеки)	
Заступник начальника штабу - посадова особа з питань ЦЗ (керівник структурного підрозділу з питань ЦЗ)	
Члени штабу:	
- керівники структурних підрозділів	
- особи, які очолюють формування ЦЗ	
- начальники служб	

- заступники начальників служб	
- спеціалісти, які причетні до виконання заходів з питань ЦЗ	
- особи, відповідальні за пожежну безпеку ..інші	

Посадова особа з питань ЦЗ

(керівник структурного підрозділу з питань ЦЗ) ____ (П.І.Б) ____

Додаток 1.2. до наказу керівника (ректора) про підготовку та проведення ОТ № ____ від ____

ТЕМА ОБ'ЄКТОВОГО ТРЕНУВАННЯ (завдання) закладу на тему:

(вказати тему тренування)

Визначення рівня готовності та дієздатності керівництва, сил ЦЗ закладу щодо локалізації та ліквідації наслідків НС, зниження рівня можливих втрат та захисту всіх учасників освітнього процесу, персоналу у НС.

Перевірка реальності дій органів управління та сил ЦЗ щодо попередження та ліквідації НС і досягнення злагоджених дій у роботі керівного складу, формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ закладу, працюючого персоналу, здобувачів освіти під час виконання заходів щодо попередження та реагування на НС.

Організація роботи керівника робіт з ліквідації наслідків НС і порядок взаємодії з комісією з питань НС об'єкту (штабу з ліквідації наслідків НС).

Підготовка всіх учасників освітнього процесу, персоналу, техніки, оснащення пункту управління до виконання завдань щодо локалізації і ліквідації НС.

Опанування учасниками освітнього процесу, персоналом навиками, вмінню користуватись засобами індивідуального захисту органів дихання і діям в умовах загрози та виникнення НС (перелічити НС відповідно до теми тренування, наприклад: терористичного акту, пожежі тощо), а також навиками евакуаційних заходів.

Відпрацювання питань оповіщення та інформування органів управління, сил ЦЗ, учасників освітнього процесу, персоналу, про загрозу або виникнення НС.

Визначення готовності комісії з питань евакуації закладу про проведення евакуації учасників освітнього процесу, персоналу при виникненні загрози для їх життя та здоров'ю, а також майна, цінних документів.

Виявлення проблемних питань реалізації вимог нормативно-правових, розпорядчих та інших керівних документів з питань ЦЗ, організації виконання завдань за призначенням, а також визначення головного напрямку роботи в указаних сферах.

Час проведення: 00.00-00.00 «__» _____ 201__ р.

Місце проведення: адреса, територія, приміщення, тощо...

Склад учасників тренування:

- служба охорони (диспетчерська служба)
- комісія з питань цивільного захисту

- комісія з питань евакуації
- керівник робіт з ліквідації наслідків НС (*штаб керівництва, якщо такий призначено*)
- спеціалізовані служби ЦЗ (*якщо створені в закладі, вказати які*)
- формування ЦЗ (*вказати які*)
- добровільна пожежна охорона (при наявності);
- працівники, здобувачі освіти закладу освіти, які залучаються до проведення практичних заходів (*вказати кількість рол., яких факультетів, відділень тощо*)

Головні завдання:

Для керівного складу:

- вдосконалення методів узагальнення і аналізу даних про обстановку
- розроблення обґрунтованих пропозицій для прийняття рішень
- своєчасне надання завдань до виконавців
- контроль виконання поставлених завдань.

Для керівників підрозділів спеціалізованих служб ЦЗ закладу та їх працівників:

- перевірка заходів щодо приведення у готовність до дій спеціалізованих служб цивільного захисту закладу
- підвищення злагодженості дій спеціалізованих служб ЦЗ під час виконання завдань за призначенням.

Для керівників підрозділів формувань ЦЗ закладу та їх працівників:

- перевірка заходів щодо приведення у готовність до дій формувань ЦЗ закладу
- підвищення злагодженості дій формувань ЦЗ під час виконання завдань за призначенням.

Для працівників, здобувачів освіти закладу освіти, які не входять до складу спеціалізованих служб та формувань ЦЗ закладу:

- відпрацювання окремих питань програми загальної підготовки працівників закладу освіти, здобувачів освіти за програмами «Цивільний захист», «Основи безпеки життєдіяльності» тощо, щодо дій у НС (інформуванням про НС).

Посадова особа з питань ЦЗ

(керівник структурного підрозділу з питань ЦЗ)___(П.І.Б)___

Додаток 1.3. до наказу керівника (ректора) про підготовку та проведення ОТ №__ від

**Склад
керівництва об'єктового тренування з питань цивільного захисту закладу**

Найменування посади на термін проведення тренування та посада за штатним розписом	П.І.Б
Керівник тренування – керівник закладу (ректор)	
Заступник керівника тренування:	
- заступник керівника закладу (проректор з ____)	
- заступник керівника закладу (проректор з ____)	
- інженер з охорони праці (служби з ОП)	
Посередники*	
- декан факультету (завідувач відділення, лабораторії, відділу тощо)	
- декан факультету (завідувач відділення, лабораторії, відділу тощо)	
- завідувач гуртожитку	
інші	

* Примітка: кількість посередників призначається відповідно до кількості навчальних ділянок, місць, точок тренування

Посадова особа з питань ЦЗ
(керівник структурного підрозділу з питань ЦЗ)___ (П.І.Б)___

Додаток 1.4. до наказу керівника закладу (ректора) про підготовку та проведення ОТ №__ від __

**Склад органів управління та сил цивільного захисту закладу,
які приймають участь у об'єктовому тренуванні з питань цивільного захисту**

I. Управління цивільного захисту закладу освіти _____

На час проведення тренування призначено:

Найменування посади на термін проведення тренування та посада за штатним розписом	П.І.Б
--	--------------

<u>Комісія з питань НС закладу у складі наступних посадових осіб:</u>	
голова комісії - заступник керівника закладу	
заступник голови комісії - начальник служби (відділу...)	
секретар комісії - фахівець одного з відділів причетного до виконання заходів з питань ЦЗ	
члени комісії:	
-	
-	
-	
<u>Комісію з питань евакуації закладу у складі наступних посадових осіб:</u>	
голова комісії - заступник керівника закладу	
заступник голови комісії - начальник відділу з персоналу	
секретар комісії -	
члени комісії:	
спеціалісти з персоналу	
<u>Керівників робіт з ліквідації наслідків НС:</u>	
керівник робіт з ліквідації наслідків НС – керівник закладу освіти (ректор) або заступник керівника закладу освіти (проректор) з охорони праці	

II. Організаційно-координаційний орган ЦЗ закладу (якщо такий призначено)

На час проведення тренування до складу штабу з ліквідації НС об'єкту призначено:

Найменування посади на термін проведення тренування та посада за штатним розписом	П.І.Б
<u>Начальник штабу</u> - заступник (помічник) особи, яка виконує обов'язки посадової особи з питань ЦЗ (керівника підрозділу з питань ЦЗ)	

Заступник начальника штабу - заступник начальника відділу (служби) охорони праці	
Члени штабу:	
- посадова особа з пожежної безпеки	
- інженер (фахівець) з охорони праці	

III. Сили цивільного закладу освіти

1. На час проведення тренування залучити спеціалізовані служби ЦЗ закладу від встановлених підрозділів у наступній кількості:

1.1 Спеціалізована служба ЦЗ зв'язку та оповіщення:

- відділ інформації - особи

1.2 Спеціалізована служба ЦЗ матеріального забезпечення:

- відділ матеріально-технічного постачання - особи

1.3 Спеціалізована служба ЦЗ медичної допомоги

- медичний пункт - особи

1.4 Далі вказуються спеціалізовані служби ЦЗ та підрозділи на базі яких вони створені.

2. На час проведення навчання залучити формування ЦЗ закладу від встановлених підрозділів у наступній кількості:

2.1 Група оповіщення:

- ланка оповіщення №1 - осіб

- ланка оповіщення №2 - осіб

2.2 Добровільна пожежна охорона у складі: - осіб

2.3 Аварійно-відновлювальні бригади

- аварійно-відновлювальна бригада № 1 - осіб

- аварійно-відновлювальна бригада № 2 - осіб

2.3 Формування ЦЗ:

група (ланка) охорони громадського порядку - осіб

2.4 Формування ЦЗ:

санітарний пост № 1 - осіб

санітарний пост № 2 - осіб

(Увага! Якщо є рятувальна група , до даної групи входять ланки – санітарні пости)

2.5 Далі вказуються формування ЦЗ та підрозділи на базі яких вони створені.

2.6 Рятувальна ланка (група) - осіб

2.7 Пункт видачі засобів РХЗ ... - осіб

2.8 Ланка з обслуговування захисних споруд - осіб

Інші

Посадова особа з питань ЦЗ

(керівник структурного підрозділу з питань ЦЗ)_____ (П.І.Б) ____

*Кожний заклад вищої освіти визначає самостійно перелік та кількість формувань (служб) ЦЗ відповідно організаційно-розпорядчих документів закладу.

Додаток 1.5. до наказу керівника закладу (ректора) про підготовку та проведення ОТ №__ від __.

Склад
комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу закладу _____
до проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту

Найменування посади на термін проведення тренування та посада за штатним розписом	ПІБ
голова комісії - керівник або заступник керівника закладу (голова комісії з питань надзвичайних ситуацій закладу)	
заступник голови комісії - посадова особа з питань ЦЗ (керівник структурного підрозділу з ЦЗ)	
секретар комісії - відповідальна особа з пожежної безпеки	
члени комісії:	
представник територіального органу ГУ ДСНС України в Одеській області	
керівники структурних підрозділів (факультетів, відділень, відділів, лабораторій тощо)	
Представник підрозділу охорони праці	
Представник Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Одеської області	

Посадова особа з питань ЦЗ
(керівник структурного підрозділу з питань ЦЗ)____(П.І.Б)

П Л А Н - К А Л Е Н Д А Р
підготовки об'єктового тренування з питань цивільного захисту

№ з/п	Найменування заходів	Термін проведення	Виконавець	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5
1. Організаційні заходи				
1.1	Визначення вихідних даних для планування і проведення об'єктового тренування			
1.2	Проведення наради щодо підготовки до тренування з учасниками тренування			
1.3	Вивчення нормативних документів і навчально-методичної літератури			
1.4	Розробка задуму тренування			
1.5	Розробка кошторису на підготовку і проведення тренування			
2. Розробка документів з організації та проведення тренування				
2.1	Підготовка наказу на проведення об'єктового тренування <i>з додатками</i>			
2.2	Складання Плану - календарю підготовки об'єктового тренування з питань цивільного захисту			
2.3	Розробка, узгодження та подання на затвердження керівнику закладу освіти плану проведення тренування з додатками			
2.4	Уточнення та коригування плану реагування на НС закладу			
2.5	Розробка та подання на затвердження керівнику закладу освіти плану імітації			

2.6	Розробка та подання на затвердження керівнику об'єкту плану (графіку) нарощування обстановки з переліком ввідних			
2.7	Розробка плану (схеми) навчальних місць			
2.8	Уточнення списків учасників тренування, схеми оповіщення і зв'язку			
2.9	Складання проектів звітних документів з проведення тренування			
3. Підготовка керівництва тренування				
3.1	<p>Проведення інструкторсько-методичних занять з керівництвом тренування за темами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вимоги до методики проведення тренування, розроблення плануючих документів тренування. - Визначення вихідних даних для підготовки наказу про проведення тренування відповідно до Плану реагування на НС. - Складання Плану - календарю підготовки тренування, підготовка плану проведення тренування, схеми розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх зміст, почасового графіку нарощування обстановки з переліком ввідних. - Методика роботи штабу керівництва, особи, яка його очолює, робочих груп. - Робота <i>штабу з ліквідації наслідків НС, спеціалізованих служб</i> та формувань ЦЗ, прийняття рішення керівника на ліквідацію наслідків НС. 		Посадова особа з питань ЦЗ, представники НМЦ ЦЗ та БЖД Одеської області	
3.2	Проведення інструктажів учасників тренувань:			
	Підготовка навчальних місць для відпрацювання практичних заходів			
	Порядок підготовки місць проведення імітаційних заходів			

Правила безпеки під час проведення тренування

4. Підготовка учасників тренування

- 4.1 Вивчення чинних керівних документів, рекомендацій, посібників щодо організації, підготовки та проведення тренування
- 4.2 Проведення занять за програмами загальної, спеціальної підготовки, додаткової підготовки з техногенної безпеки
- 4.3 Вивчення питань, які підлягають відпрацюванню під час тренування
- 4.4 Доведення до працівників, що входять до складу формувань (спеціалізованих служб) цивільного захисту організацію оповіщення та порядку збору працівників, що входять до їх складу
- 4.5 Проведення інструктажу з правил безпеки під час проведення тренування з працівниками, що входять до складу формувань (спеціалізованих служб) цивільного захисту
- 4.6 *Підготовка особистих планів посередників, помічників керівника тренування*
- 4.7 Підготовка інструкції по заходах безпеки

5**. Підготовка навчальних місць та матеріально-технічного забезпечення

- 5.1 Забезпечення учасників тренування необхідними засобами технічного та медичного забезпечення.
- 5.2 Забезпечення навчальних місць та засобів імітації для відпрацювання практичних заходів тренування (*імітація руйнувань, пошкоджень, завалів, пожеж, зон зараження - за умовами тренування*)

5.3	Забезпечення засобами зв'язку і оповіщення учасників тренування			
5.4	Забезпечення формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ табельним майном			
5.5	Підготовка матеріалів для обладнання місць проведення практичних заходів			
6. Оцінка готовності (допуску) персоналу до проведення тренування				
6.1	Проведення перевірки документів та особистої підготовки керівного складу учасників тренування, вибіркової перевірки знань з питань ЦЗ в обсязі програм загальної та спеціальної, додаткової підготовки працівників до дій у НС			
6.2	Перевірка знань заходів безпеки працівників, які залучаються до відпрацювання практичних питань з тренування			
6.3	Огляд готовності (спеціалізованих служб) формувань ЦЗ, ділянок та місць тренування			
6.4	Складання акту оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення навчання			
7. Інші заходи *				

7.1 .....

* Примітка. Розділів плану може бути більше, їх кількість залежить від змісту і обсягу підготовчих заходів. Кожен розділ повинен охоплювати всі заходи, які відпрацьовуються під час підготовки до тренування.

** У розділі 5 – додати: заходи з поповнення засобів індивідуального захисту органів дихання, підготовки - первинних засобів пожежогасіння, ремонт пожежних кранів тощо, обладнання пункту управління (наприклад, кабінету керівника закладу), виготовлення основних знаків та покажчиків, прапорців, пояснювальних написів для проведення практичних заходів на навчальних місцях.

Начальник штабу керівництва тренуванням _____(П.І.Б)_____

Погоджено

Керівник територіального підрозділу Головного управління ДСНС України в Одеській області

«   » _____ 202__ р.

Затверджую

Ректор ОДЕКУ

«   » _____ 202__ р.

ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ОБ'ЄКТОВОГО ТРЕНУВАННЯ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Тема: *«Дії керівного складу та членів формувань цивільного захисту, персоналу, здобувачів освіти при виникненні надзвичайної ситуації соціального характеру (захоплення терористами заручників у закладі освіти)»*

Цілі:

- перевірка реальності «Плану реагування на надзвичайні ситуації в закладі _____» (далі – План реагування)
- розробка керівним складом ЦЗ закладу обґрунтованих пропозицій для прийняття рішень та своєчасного доведення завдань до виконавців
- відпрацювання алгоритму дій керівного складу та членів формувань цивільного захисту, педагогічних працівників та здобувачів освіти у випадку вчинення на його території надзвичайної ситуації соціального характеру (терористичного акту)
- перевірка готовності працівників та здобувачів освіти до дій у надзвичайних ситуацій
- інші...

Час на проведення: 4 години

Місце проведення: територія закладу _____, навчальний корпус №__ вул. _____, факультет _____

Склад учасників: керівний склад цивільного закладу, формування цивільного захисту _____ (формування оповіщення та зв'язку, санітарний пост, формування громадського порядку, постійний пост оповіщення та зв'язку факультету _____), персонал, працівники та здобувачі освіти, які не призначені до складу формувань цивільного захисту, та знаходяться на час проведення тренування у навчальному корпусі

Навчальні питання:

1. Навчальне питання: приведення в готовність органів управління цивільним захистом закладу. Організація оповіщення керівного складу цивільного захисту, працівників та здобувачів освіти.

2. Навчальне питання: дії керівного складу цивільного захисту, формувань цивільного захисту, персоналу та учасників освітнього процесу в умовах виникнення надзвичайної ситуації та ліквідації її наслідків.

3. Практичні заходи: _____

Початкові обставини:

Органи управління, сили і структурні підрозділи, займаючись повсякденною діяльністю, знаходяться в готовності до виконання покладених на них завдань цивільного захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Керівний склад ЦЗ, формування цивільного захисту, працівники та здобувачі освіти в основному підготовлені.

Формування цивільного захисту, працівники та здобувачі освіти в основному готові.

Формування цивільного захисту укомплектовані працівниками 100%, індивідуальними засобами захисту на __%, майном на __%.

Система цивільного закладу знаходиться в режимі - «повсякденна»

Задум тренування: надати опис можливої обстановки під час загрози виникнення та виникнення конкретної НС з вказівкою часу у залежності від теми тренування

Головні завдання: _____

ХІД ТРЕНУВАННЯ:**I. ЕТАП****Оповіщення та інформування про надзвичайну ситуацію****Збір органів управління, сил цивільного захисту****Навчальне місце № 1** кабінет керівника закладу**Обладнання:** засоби зв'язку, таблички з найменуванням підрозділів**Забезпечення:** документи *служби охорони, змінних та чергових служб (диспетчерської служби), служби (ланки) зв'язку та оповіщення, секретаря керівника***Навчальне питання № 1****Заходи, які проводяться та порядок дій посадових осіб:** змінних та чергових служб, органів управління закладу, об'єктові

комісії з питань НС при виникненні надзвичайної ситуації, об'єктової комісії з евакуації

Час: з ____ до ____ тривалість ____ год.

Оповіщення керівництва об'єктового тренування, штабу керівництва, об'єктової комісії з питань надзвичайних ситуацій, об'єктової комісії з питань евакуації, керівника робіт з ліквідації наслідків НС, осіб, що очолюють об'єктові формування (спеціалізовані служби) цивільного захисту

Збір керівного складу цивільного захисту та формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ, збір даних обстановки, що склалася, їх оцінка та аналіз постановка завдань підлеглим органам управління, перевірка функціональної готовності до дій за призначенням формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ та працівників, які залучаються до тренування.

Доведення загальної обстановки, порядку дій, визначення вихідних рубежів, висування техніки і формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ. Визначення навчальних місць, доведення сигналів оповіщення.

Проведення інструктажу з охорони праці. Експрес-опитування керівного складу на знання функціональних обов'язків та порядку дій у ході проведення тренування.

Час	Навчальні питання	Обстановка (зміст ввідних)	Хто залучається	Дії керівника тренування, його заступників (помічників) та посередників	Дії тих, хто навчається
		00.00. « » _____ 201__р.		Керівник тренування вручає конверт з ввідною №1 <i>змінним та черговим службам (диспетчерській службі), службі охорони, секретарю керівника</i>	
00.00 – 00.00	Проведення оповіщення керівництва об'єктового тренування, штабу	Ввідна № 1_	змінні та чергові служби (диспетчерської	Заступник керівника тренування (начальник штабу керівництва) дає	Начальник змінної та чергової служби (диспетчерської служби),

	керівництва, об'єктові комісії з питань надзвичайних ситуацій, об'єктові комісії з питань евакуації, керівника робіт з ліквідації наслідків НС, осіб, що очолюють об'єктові формування (спеціалізовані служби)		служби), формування зв'язку та оповіщення	розпорядження начальнику зміни, чергової служби на проведення оповіщення та збору керівного складу ЦЗ Контролює, через посередника, дії начальника зміни, чергової служби проведення оповіщення	секретар здійснює оцінку обстановки, яка склалася на території об'єкту: - через радіозв'язок, інших засобів зв'язку проводить оповіщення згідно схеми оповіщення - керівного складу, об'єктові комісії з питань НС, об'єктові комісії з питань евакуації, штаб керівництва, керівника робіт з ліквідації наслідків НС, керівників формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ;
	ЦЗ (за допомогою радіозв'язку, посильних)			Посередник № 1 слідкує за послідовністю та правильністю дій, фіксує час виконання дій, а також виявляє недоліки.	- доповідає керівнику тренування про результати оповіщення і збору; - веде облік прибуття учасників тренування за сигналом збору.
00.00.- 00.00.	Прибуття учасників тренування до місця збору - приміщення керівника об'єкту - пункт		Штаб керівництва тренування, об'єктова	Керівник тренування (або його заступник) здійснює постановку завдань підлеглим органам управління та силам	Керівний склад ЦЗ, штаб керівництва, об'єктова комісія з питань НС, особи, які очолюють

управління.
Порядок постановки завдань підлеглим органам управління та силам ЦЗ, об'єктовій комісії з питань надзвичайних ситуацій, об'єктовій комісії з питань евакуації, керівнику робіт з ліквідації наслідків НС, особам, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ

комісія з питань надзвичайних ситуацій, об'єктова комісія з питань евакуації, керівник робіт з ліквідації наслідків НС, особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ

формування (спеціалізовані служби) ЦЗ, керівник робіт з ліквідації наслідків НС прибувають до призначеного місця збору для інформування про обстановку та отримання завдання на подальші дії.

- Учасники тренування отримують завдання по ввідним.
- Збір даних обстановки, що склалася, їх оцінка та аналіз.
- Експрес-опитування керівного складу на знання функціональних обов'язків та порядку дій у ході проведення тренування.
- Інструктаж учасників з питань безпеки при ліквідації НС.

Навчальне місце №1: приміщення керівника ОДЕКУ

Забезпечення: засоби зв'язку, таблички с найменуванням підрозділу.

документи об'єктової комісії з питань НС (далі ОК з ПНС)

Робота об'єктової комісії з питань НС по отриманні умовного сигналу оповіщення щодо виникнення надзвичайної ситуації по ввідній № 1

<p>00.00.- 00.00.</p>	<p>Прийняття рішення ОК з ПНС на проведення заходів щодо ліквідації наслідків НС</p>		<p>Голова та члени ОК з ПНС</p>	<p>Керівник тренування дає розпорядження щодо організації проведення заходів по ліквідації наслідків НС.</p> <p>Посередник № 1 слідкує за послідовністю та правильністю дій, фіксує час виконання дій, а також виявляє недоліки</p>	<p>ОК з ПНС приймає рішення на проведення заходів: щодо ліквідації наслідків НС, організації роботи керівника робіт з ліквідації наслідків НС (штабу з ліквідації наслідків НС) відповідно до плану реагування на НС</p> <p>Голова ОК з ПНС доповідає керівнику тренування свої пропозиції щодо проведення заходів по ліквідації наслідків НС. Відпрацювання протоколу засідання комісії</p>
<p>00. 00.- 00.00.</p>	<p>Доповіді членів ОК з ПНС</p>		<p>Члени комісії надають доповіді з організації заходів з ліквідації наслідків НС по різних напрямках</p>	<p>Голова ОК з ПНС заслуховує членів комісії надає розпорядження про огляд об'єктів, територій; заслуховує зокрема члена комісії-особу, яка очолює формування зв'язку та оповіщення про подальше</p>	<p>Отримує інформацію про огляд об'єктів, надає заявку заступнику(помічнику) керівника тренування на техніку, визначає основні напрямки виконання робіт по ліквідації НС</p>

оповіщення та інформування учасників тренування, здійснення сталого зв'язку між всіма учасниками тренування.

Приведення в готовність формувань ЦЗ (спеціалізованих служб) ЦЗ

Особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ, керівник робіт з ліквідації наслідків НС

Посередник № 1 слідкує за приведенням в готовність формувань ЦЗ (спеціалізованих служб) ЦЗ

Особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ здійснюють оповіщення (по телефону), дають розпорядження про приведення в готовність свої формування (спеціалізовані служби) ЦЗ. направляють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ до точки збору, доповідають керівнику робіт з ліквідації наслідків НС про приведення їх в готовність.

Навчальне місце № 1 - приміщення керівника закладу

Навчальне місце № 2 - території структурних підрозділів закладу освіти - точки збору евакуйованих з приміщень будівель закладу освіти.

Забезпечення: майно, засоби зв'язку, таблички с найменуванням підрозділів.

Документація: документи об'єктової комісії з питань евакуації (далі ОК з ПЕ), формування охорони громадського порядку, формування зв'язку та оповіщення.

Визначення готовності об'єктової комісії з питань евакуації до проведення евакуації працівників при виникненні загрози їх життю та здоров'ю (з приміщень будівель, територій структурних підрозділів закладу освіти)

00.00.- Прийняття

ОК з ПНС, голова

Керівник тренування

Голова ОК з ПЕ згідно

00.00 рішення ОК з ПНС на проведення екстреної евакуації із будівель закладу освіти

та члени ОК з ПЕ
Формування ЦЗ охорони громадського порядку (ОГП), зв'язку та оповіщення

на підставі доповіді голови ОК з ПНС дає розпорядження на проведення заходів евакуації персоналу, здобувачів освіти, незадіяних у ліквідації наслідків НС; надає розпорядження: ОК з ПЕ, особі, яка очолює формування ОГП про дії формування за призначенням згідно тактичного завдання, особі, яка очолює формування зв'язку та оповіщення про оповіщення персоналу, здобувачів освіти, незадіяних у ліквідації наслідків НС

Посередник №2 слідує за послідовністю та правильністю дій, фіксує час виконання дій, а також виявляє недоліки

розділу плану реагування на НС, з урахуванням даних метеообстановки проводить заходи евакуації персоналу, здобувачів освіти незадіяного у ліквідації наслідків НС із приміщень закладу освіти, доповідає заступнику керівнику тренування свої пропозиції щодо готовності до проведення евакуаційних заходів.

Формування ОГП висувається по постах згідно тактичного завдання, проводять зціплення району НС, організацію постів охорони у найбільш важливих місцях, збереження людських ресурсів, матеріальних цінностей; здійснює забезпечення порядку евакуаційних заходів, пропускового режиму; порядку, який забезпечується комплексом організаційно-правових та інженерно-технічних заходів, що здійснюються з метою виключення можливості неконтрольного переміщення осіб, транспортних засобів і майна на об'єкти та з об'єктів. Реагує в межах наданих законом

повноважень на протиправні дії, пов'язані з посяганням на даний об'єкт.

Формування зв'язку та оповіщення за даними обстановки, яка склалася на території об'єкту, через радіозв'язок, посильних, три довгих дзвінка оповіщає персонал, здобувачів освіти про евакозаходи з вказівками точки збору.

**00.00.-
00.00**

Порядок виконання евакуаційних заходів

Працюючий персонал здобувачі освіти, незадіяні у ліквідації наслідків НС, які знаходяться у приміщеннях та територіях закладу освіти

Посередник №2 слідкує за послідовністю та правильністю дій, фіксує час виконання дій, а також виявляє недоліки

Працюючий персонал, здобувачі освіти, незадіяні у ліквідації наслідків НС, який знаходиться у приміщеннях та території, за сигналом формування зв'язку та оповіщення, з урахуванням даних метеобстановки, здійснюють евакуаційні заходи згідно з планом евакуації.

**00.00.-
00.00**

Доповідь про завершення проведення евакуаційних заходів персоналу незадіяному у ліквідації

Голова ОК з ПЕ Особи, які очолюють формувань ОГП, зв'язку та оповіщення

Посередник №2 слідкує за послідовністю та правильністю дій, фіксує час виконання дій, а також виявляє недоліки

За даними керівників підрозділів закладу освіти голова ОК з ПЕ доповідає керівнику тренування про завершення проведення евакуаційних заходів персоналу, здобувачів освіти, незадіяних у ліквідації наслідків НС.

наслідків НС

Особи, які очолюють формувань ОГП, зв'язку та оповіщення доповідають заступнику керівника тренування про заходи, що здійснювались під час евакуації.

II. ЕТАП

Практичні заходи

Навчальне місце № 3: *вказати територію*

Забезпечення: майно, прилади, інструменти, засоби індивідуального захисту, таблички с найменуванням підрозділів.

Документація: документи формувань ЦЗ (спеціалізованих служб).

Визначення готовності керівника робіт з ліквідації наслідків НС (*розгортання штабу з ліквідації наслідків НС закладу освіти*)

00.00.-
00.00

Аналіз оцінки
обстановки

Керівник робіт з
ліквідації наслідків
НС (штаб з
ліквідації наслідків
НС)

За рішенням ОК з
ПНС керівник
тренування дає
розпорядження щодо
виконання функцій
керівника робіт з
ліквідації наслідків
НС (штабу з ліквідації
наслідків НС)

Аналіз та оцінка обстановки,
підготовка пропозицій щодо
ліквідації наслідків НС

00.00.-
00.00

Огляд
об'єктових
формувань ЦЗ

Формування
(спеціалізовані
служби) цивільного

Керівник робіт з
ліквідації наслідків
НС проводить огляд

Огляд формувань
(спеціалізованих служб) ЦЗ
закладу освіти: оцінка

захисту, які задіяні в тренуванні

формувань (спеціалізованих служб)
Посередник №3
слідкує за послідовністю та правильністю дій, фіксує час виконання дій, а також виявляє недоліки

екіпірування, засобів та приладів майна та інструменту, виконання готовності невідкладних робіт, висування їх до зони проведення рятувальних та інших невідкладних робіт - за рішенням керівника робіт з ліквідації наслідків НС (штабу з ліквідації наслідків НС).

Навчальне місце № 4: *вказати територію*

Забезпечення: майно, прилади, інструменти, засоби індивідуального захисту, таблички с найменуванням підрозділів, спеціальна техніка, прапорці, знаки, покажчики

Документація: документи формувань ЦЗ (спеціалізованих служб) (*перелічити яких*)

Навчальне питання № 2

Організація та проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації

Час: з ____ до ____ тривалість ____ год.

**00.00.-
00.00**

Практичні дії формувань ЦЗ з відпрацювання дій за призначенням (дії за ввідними)

Ввідна №2 _____

Формування (спеціалізовані служби) ЦЗ

Посередник №3 дає ввідну керівнику робіт з ліквідації наслідків НС на ліквідацію НС _____

Особи, які очолюють формування ЦЗ (спеціалізовані служби) проводять практичні заходи з працівниками, які входять до складу формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ по діях за призначенням на місцях проведення тренування.

**00.00.-
00.00**

Організація невідкладних

Формування (спеціалізовані

Посередники №2, № 3 контролюють та

Проведення практичних заходів за призначенням, доповіді осіб,

робіт при ліквідації наслідків НС__

служби) ЦЗ

оцінюють дії працівників формувань ЦЗ (спеціалізованих служб) по відпрацюванню практичних дій

що очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ керівнику робіт з ліквідації наслідків НС про проведені робіт.

Доповідь керівника робіт з ліквідації наслідків НС про проведені роботи начальнику штаба керівництва.

Навчальне місце № 5: вказати територію

Забезпечення: майно, засоби зв'язку, медичні сумки, ноші, таблички с найменуванням підрозділів.

Імітація потерпілі (вказати скільки) (статисти)

Порядок порятунку та евакуації потерпілих силами формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ закладу освіти

**00. 00.-
00.00**

Надання домедичної допомоги потерпілим

Ввідна № 3.

При проведенні _____ невідкладних робіт три особи отримали ушкодження

Рятувальна група, сан пости

Посередник №3 подає ввідну керівнику робіт з ліквідації наслідків НС про виявлення потерпілих з різними ушкодженнями:

- перелом кісток
- кровотечі

Контролює та оцінює дії персоналу рятувальних груп, сан. постів по відпрацюванню практичних дій з надання домедичної

Рятувальна група., сан. пости на окремих статистах відпрацьовують питання щодо правильності надання домедичної допомоги потерпілим з різними ушкодженнями:

- перелом кісток
- кровотечі

та евакуації їх для надання спеціалізованої медичної допомоги. Доповідь осіб, які очолюють формування рятувальні, сан. пости керівнику робіт про проведені

			допомоги потерпілим та евакуації їх для надання спеціалізованої медичної допомоги	рятувальні роботи. Доповідь керівника робіт з ліквідації наслідків НС про проведені роботи начальника штаба керівництва.
00.00.- Закінчення 00.00 тренування		Керівний склад тренування, особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ, керівник робіт з ліквідації наслідків НС	Керівник тренування оголошує про закінчення об'єктового тренування	Формування (спеціалізовані служби) ЦЗ, що приймали участь у тренуванні звертають пости, виходять із зони проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, повернення майна на збереження заступнику (помічнику) керівника тренування з МТЗ

Підведення підсумків, здійснення розбору проведеного об'єктового тренування з питань цивільного захисту закладу освіти

Час: з ____ до ____ тривалість ____ год.

00.00. -00.00	<p>Підведення підсумків Проведення попереднього розбору тренування</p>	Приміщення керівника закладу освіти	Керівний склад, штаб керівництва, ОК ПНС, ОК з ПЕ, керівник робіт з ліквідації наслідків НС, особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ, посередники	<p>Попередні висновки посадової особи з питань ЦЗ (керівника підрозділу з питань ЦЗ).</p> <p>Посередники надають інформацію керівникові про проведені заходи, дії учасників.</p> <p>Керівник тренування підводить попередні підсумки тренування, визначає, якою мірою досягнуті навчальні цілі, відмічає позитивні моменти та виявлені недоліки, ставить завдання на їх усунення.</p>	Матеріали тренування
00.00- 00.00	Підготовка матеріалів для загального розбору	Приміщення заст. керівника тренування (помічника)	Керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, голова ОК ПЕ	<p>Керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації готує матеріали для загального розбору у вигляді коротких висновків, пропозицій і у встановлені керівником тренування строки подає дані</p>	Особисті спостереження керівника, посередників
					Матеріали тренування, особисті спостереження керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації

00.00-00.00	Оцінка дій працівників, які входять до складу формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ	Приміщення, де знаходяться особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ	Особі, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ	матеріали до штабу керівництву тренування. Голова ОК ПЕ готує матеріали з проведення евакуаходів. Особі, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ - по закінченню узагальнення підсумків надають індивідуальні оцінки працівникам, що приймали участь у тренуванні, та заносять їх до журналів обліку	Особисті спостереження осіб, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ
00. 00-00.00	Проведення засідання комісії НС за підсумками ОТ з питань ЦЗ. Оцінка реальності плану реагування на НС. Виступ керівника	Приміщення закладу	керівника Керівництво тренування, штаб керівництва, ОК ПНС, ОК ПЕ статисти, керівник робіт з ліквідації наслідків НС, особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ	Заключне слово керівника з оцінки проведеного тренування Штаб керівництва здійснює	За матеріалами тренування складається протокол засідання ОК ПНС

тренування,
посередників
щодо
доведення
недоліків та
позитивних
моментів
проведення
тренування.

підготовку проекту
звіту та проекту
наказу про підсумки
проведеного
тренування з
послідуючим
затвердженням у
керівника.

Начальник штабу керівництва об'єктового тренування _____(П.І.Б)_____

* надається лише приклад Плану проведення об'єктового тренування з можливими діями керівника та тих, хто навчається, у кожному конкретному випадку з урахуванням задуму тренування - етапів тренування може бути декілька по різних ввідних, проте обов'язковими є етапи тренування: «Оповіщення та інформування про НС, Збір органів управління, сил ЦЗ», «Практичні заходи» з визначенням відповідних навчальних питань тощо.

* Додатки до плану: проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту закладу:

- план закладу з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації (додаток до плану ОТ)*
- графік нарощування обстановки з переліком ввідних (додаток до плану ОТ)*
- схема розгортання сил і засобів у місцях (ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх змістом; (додаток до плану ОТ)*
- термінові донесення за навчаннями (додаток до плану ОТ)*

Начальник штабу керівництва об'єктового тренування _____(П.І.Б)_____

**План
нарощування обстановки об'єктового тренування з питань цивільного захисту**

№ з/п	Час надання ввідної	Обстановка	Комплекс заходів, які контролюються посередниками на етапах відпрацювання ввідної	Відповідальний за відпрацювання ввідної
1.	00.00	<p>Ввідна №1.</p> <p>надати опис можливої обстановки під час загрози виникнення або виникнення конкретної НС з вказівкою часу у залежності від теми тренування</p> <p>введення режиму підвищеної готовності</p>	<ul style="list-style-type: none"> - контроль за якістю роботи комісії з НС, виконання заходів щодо приведення до стану підвищеної готовності сил ЦЗ закладу - контроль за організацією взаємодії між членами комісії з питань НС закладу - контроль за виконанням першочергових підготовчих заходів щодо запобігання виникнення НС на території закладу освіти, а також виявлення можливих причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації 	Голова комісії з питань ЦЗ закладу
2.	00.00	<p>Нарощування обстановки:</p> <p>Члени комісії з питань НС, керівництво об'єктового тренування, об'єктова комісія з питань евакуації, керівник робіт з ліквідації наслідків НС, особи, які очолюють об'єктові формування (спеціалізовані служби) ЦЗ прибувають до району розгортання пункту управління (приміщення</p>	Контроль за проведенням робіт змінних та чергових служб (диспетчерської служби), служб охорони по оповіщенню, введення режиму підвищеної готовності для органів управління та сил ЦЗ закладу освіти	Голова комісії з питань ЦЗ закладу, штаб керівництва, особи, які очолюють об'єктові формування (спеціалізовані служби) ЦЗ

		керівника закладу)		
3.	00.00	Нарощування обстановки: Працівники, здобувачі освіти, які входять до складу формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ, приведених у готовність до виконання завдань за прямим призначенням прибувають до району розгортання пункту управління, проводиться їх огляд.	Контроль за виконанням комплексу заходів щодо оповіщення формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ і підрозділів закладу освіти - контроль за виконанням комплексу заходів щодо забезпечення безпеки на території закладу освіти та всіх структурних підрозділах, недопущення розвитку надзвичайної ситуації - контроль з проведення огляду формувань, приведених у готовність.	Штаб керівництва, керівник робіт з ліквідації наслідків НС, особи, які очолюють об'єктові формування (спеціалізовані служби) ЦЗ - (конкретно вказати яких)
4.	00.00	Нарощування обстановки Первинна обстановка _____ Прийняття рішення ОК з ПЕ на проведення екстреної евакуації із будівель закладу освіти	Контроль за правильністю і порядком проведення евакуації людей та майна, документації із будівель закладу освіти - контроль за роботою комісії з евакуації формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ: зв'язку та оповіщення, охорони громадського порядку	Голова комісії з питань евакуації, особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ: зв'язку та оповіщення, охорони громадського порядку
5.	00.00	Ввідна № 2 Під час проведення невідкладних робіт на ділянках наслідків НС погіршення обстановки _____.....	Контроль якості екіпірування працівників формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ (вказати яких) - контроль за взаємодією керівника робіт з ліквідації наслідків НС (штабу з ліквідації НС), формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ	Керівник робіт з ліквідації наслідків НС (штаб з ліквідації НС), особи, які очолюють формування (спеціалізовані служби) ЦЗ – (конкретно вказати яких)

			<i>(вказати яких)</i>	
6.	00.00	Ввідна № 3 виявлено ___ травмованих осіб із числа працівників, здобувачів освіти	Контроль за виїздом (виходом) до місця НС формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ: рятувальної групи, сан. постів №№___, проведення ними робіт на місцях визначених керівником робіт з ліквідації наслідків НС, (штабом з ліквідації НС).	Керівник робіт з ліквідації наслідків НС, (штаб з ліквідації НС), особи, які очолюють формування ЦЗ: рятувальну групу, сан. пости №№___
7.	00.00	Нарощування обстановки: Надання домедичної допомоги та евакуація потерпілих до медичного пункту (лікувального закладу).	Контроль за виконанням пошуково - рятувальних робіт; - контроль за роботою: рятувальної групи, сан. постів №№___, - контроль за правильністю і порядком проведення евакуації людей та техніки із зони ураження.	Особи, які очолюють формування ЦЗ: рятувальну групу, сан. пости №№___
8.	00.00	Нарощування обстановки: Завершення заходів тренування	- Контроль заходів щодо приведення сил та засобів задіяних у тренуванні до початкового стану.	Штаб керівництва, керівник робіт з ліквідації наслідків НС, (штаб з ліквідації НС), особи, які очолюють об'єктові формування (спеціалізовані служби) ЦЗ – (конкретно указати які)

Начальник штабу керівництва об'єктового тренування ____ (П.І.Б)_____

**ПЛАН
ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНИХ МІСЦЬ ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ОБ'ЄКТОВОГО ТРЕНУВАННЯ**

1. Навчальні місця для проведення практичних заходів за темою: вказати тему тренування « _____ »
2. Район - основний навчальний корпус, корпуса структурних підрозділів, спортивний майданчик
3. Склад підготовчої групи (члени штабу керівництва)_(П.І.Б)_,_(П.І.Б)_,_(П.І.Б)_
4. Порядок проведення підготовки навчальних місць:

Пункти (точки місця) роботи	Час проведення	Найменування робіт і зміст питань що вивчаються
1	2	3
<u>Навчальне місце №1</u> Пункт управління - приміщення (кабінет) керівника закладу	00.00	Оповіщення і збір штабу керівництва керівного складу, об'єктової комісії з питань НС, об'єктової комісії з питань евакуації, осіб, які очолюють формування (спеціалізовані служби ЦЗ), керівника робіт з ліквідації наслідків НС
<u>Навчальне місце №1</u> Пункт управління - приміщення (кабінет) керівника закладу	00.00	Робота об'єктової комісії з питань НС після отримання умовного сигналу оповіщення щодо виникнення НС
<u>Навчальне місце №1</u> приміщення (кабінет) керівника закладу освіти, <u>Навчальне місце № 2</u> - території структурних підрозділів закладу - точки збору евакуйованих з приміщень та будівель закладу	00.00	Здійснення евакуаційних заходів Рух тих, хто евакуюється згідно плану евакуації (з відкриттям аварійних виходів)

Спортивний майданчик з розміткою для здобувачів освіти, викладацького та допоміжного складу, столи для об'єктової комісії з питань евакуації		Шикуння на спортивному майданчику
<u>Навчальне місце №3</u> вказати район, де має знаходитися керівник робіт з ліквідації наслідків НС, проводиться огляд формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ	00.00	Оцінка обстановки, прийняття рішення керівником робіт з ліквідації наслідків НС Огляд формувань (спеціалізованих служб) ЦЗ
<u>Навчальне місце №4</u>	00.00	Практичні дії формувань (служб) ЦЗ з відпрацювання дій за призначенням (дії за ввідними), надання домедичної допомоги постраждалим
<u>Навчальне місце № 5</u> Складські приміщення	00.00	Повернення майна на збереження
<u>Навчальне місце №1</u> пункт управління - приміщення (кабінет) керівника закладу	00.00	Попередній розбір тренування
<u>Навчальне місце №1</u> пункт управління - приміщення (кабінет) керівника закладу	00.00	Підведення підсумків (основний розбір) тренування, засідання об'єктової комісії з питань надзвичайних ситуацій

Начальник штабу керівництва об'єктового тренування _____(П.І.Б)_____

*ПЛАН ІМІТАЦІЇ

об'єктового тренування з питань цивільного захисту закладу _____

Об'єкт, місце, точка імітації	Що та як імітується	Терміни імітації	Сили та засоби здійснення імітації	Час готовності імітації	Кількість статистів	Відповідальний за імітацію
II Етап тренування: Практичні заходи						
Первинна обстановка: <i>надати опис первинної обстановки відповідно до задуму тренування</i>		00.00- 00.00	Об'єктової комісія з питань НС	00.00		Голова ОК ПНС
Об'єкт на якому проводиться імітація	Територія (приміщення) _____					
Навчальне питання № 2						
Організація та проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків надзвичайної ситуації						
Навчальні місця, на яких проводиться імітація		00.00				
№ ____	**Ввідна №2: (наприклад, пожежа на території (приміщенні), сильна задимленість Припинення займання	00.00	Імітаторів - 3 Паперові прямокутники: Червоний - пожежа, Синій - задимленість Жовтий - токсичні речовини; шашки димові.. Імітаторів - 2, допоміжні матеріали, дошки, цегла,	00.00		Начальник добровільної пожежної охорони (командир відділення пожежогасіння)

№ ____	Ввідна № 3: При проведенні _____ невідкладних робіт троє потерпілих отримали травми	00.00	вогнегасники, (які указати), пісок, вода.	00.00	3	-//- Командири рятувальної групи, начальник сан посту № ____
--------	---	-------	--	-------	---	--

Начальник штабу керівництва об'єктового тренування ____ (П.І.Б) ____

* При імітації загрози та прояви терористичного акту, необхідно керуватися Постановою КМУ від 18 лютого 2016 року №92 "Про затвердження положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків", загалом введено чотири рівні терористичної загрози.

Так, залежно від наявної інформації про загрозу вчинення терористичної атаки в Україні встановлюється "сірий", "синій", "жовтий" і "червоний" рівні терористичних загроз.

"Сірий" рівень (можлива загроза) вводиться за наявності факторів (умов), що сприяють вчиненню терористичного акту, "синій" (потенційна загроза) - за наявності інформації, що потребує підтвердження, про підготовку до здійснення терористичного акту.

"Жовтий" рівень загрози (імовірна загроза) встановлюється за наявності достовірної (підтвердженої) інформації про підготовку до вчинення теракту, а "червоний" (реальна загроза) - найвищий рівень терористичної загрози.

** При імітації пожежі - використовувати ті первинні засоби пожежогасіння, які є у наявності, показати різні варіанти припинення займання відповідно до задуму тренування, ввідної - класу пожежі

Табель термінових донесень про об'єктове тренування з питань ЦЗ

№ з/п	Час надання ввідної	Найменування донесень (відомостей)	Хто подає	Кому подається	Періодичність та терміни подання	Спосіб подання
1	2	3	4	5	6	7
1.		Підтвердження отримання ввідної, команди, розпорядження	Командири формувань, начальники служб цивільного захисту	Начальнику штабу керівництва тренуванням	Протягом 5 хвилин з часу отримання	Особисто або по телефону
2.		Про приведення в готовність до виконання завдань за призначенням	Керівники структурних підрозділів	Керівнику тренування	Протягом 15 хвилин з часу отримання	Письмово*
3.		Про хід виконання заходів	Командири формувань, начальники служб цивільного захисту	Начальнику штабу керівництва навчанням	За фактом	Особисто або по телефону
4.		Про хід виконання евакуаційних заходів	Керівники структурних підрозділів	Керівнику навчанням	Кожну парну годину	Письмово*
5.		Про хід виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт	Голова комісії з питань евакуації	Керівнику навчанням	Кожну непарну годину	Письмово*
6.		Підсумкове донесення	Командири формувань, начальники служб цивільного	Керівнику з ліквідації наслідків надзвичайної	Кожну годину	Особисто або по телефону

			захисту	ситуації		
7.			Керівник з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації	Керівнику навчанням	Кожну непарну годину	Письмово
8.			Командири формувань, начальники служб цивільного захисту, керівники структурних підрозділів, керівник з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації	Керівнику навчанням	Протягом 1 години після ліквідації наслідків НС	Письмово*

* форма довільна

Акт з проведення оцінки готовності закладу до проведення об'єктового тренування

« ___ » _____ 202__

№ ___

м. Одеса

Комісією у складі :

Голова комісії _____

Члени комісії _____

Проведено оцінку (допуск) персоналу _____ до проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту.

У ході роботи комісії проведено перевірку документів та особисту підготовку усіх учасників тренування ; здійснено вибіркочу перевірку знань з питань цивільного захисту в обсязі програми загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях; програми спеціальної підготовки, перевірено знання заходів безпеки працівників, здобувачів освіти які залучаються до відпрацювання практичних питань з тренування; проведено огляд з визначенням ступеню готовності формувань (служб) цивільного захисту закладу та навчально-виробничої бази до проведення тренування.

Встановлено, що формування (служби) ЦЗ укомплектовані особовим складом, первинними засобами пожежогашіння та іншим табельним майном.

Документи з підготовки та проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту відпрацьовані, а саме :

- наказ про підготовку та проведення об'єктового тренування
- план проведення об'єктового тренування
- план імітації на об'єктового тренування
- план нарощування обстановки об'єктового тренування та інші.

Керівник тренування, керівники комісії з питань НС та евакокомісії, керівники об'єктових формувань (служб) ЦЗ пройшли функціональне навчання, знають свої посадові обов'язки та можливості формувань (служб) цивільного захисту .

Працівники, що входять до складу об'єктових формувань (служб) ЦЗ готові до тренування в межах своїх функціональних обов'язків .

Працівники, які залучаються до практичних питань тренування пройшли інструктаж щодо заходів безпеки під час проведення тренування.

Висновок: керівний склад, фахівці, працюючий персонал та здобувачі освіти закладу - готові до проведення об'єктового тренування з питань цивільного захисту.

Голова комісії : _____

Члени комісії : _____

ЗВІТ про ПРОВЕДЕННЯ ОБ'ЄКТОВОГО ТРЕНУВАННЯ з питань цивільного захисту закладу

за темою: « _____ »

Тривалість тренування _____ год.

Керівник тренування __ (П.І.Б) __

До тренування залучались:

керівний склад _____ осіб

комісія з питань надзвичайних ситуацій _____ осіб

евакуаційні органи _____ осіб

формування охорони громадського порядку _____ осіб

формування пожежогасіння _____ осіб

формування оповіщення та зв'язку _____ осіб

формування медичне _____ осіб

інші формування _____ осіб

інші працівники _____ осіб.

1. Оцінка готовності на період проведення тренування закладу до реалізації планів реагування на надзвичайні ситуації, у тому числі:

- якість відпрацювання документів для організації діяльності з питань цивільного захисту стану утримання та підготовки до використання за призначенням захисних споруд
- заходів із завчасного накопичення і підтримання у готовності засобів радіаційного та хімічного захисту
- створення матеріального резерву та запасу майна цивільного захисту
- стану підготовки органів управління, спеціалізованих служб і формувань ЦЗ
- функціонування об'єктової (локальної) системи оповіщення та організації порядку доведення до персоналу та здобувачів освіти інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації
- організації заходів щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки.

2. Повнота і якість відпрацювання документів з тренування, доцільність та реальність задуму тренування.

3. Відповідність відтворення (імітації) навчальної обстановки, відповідність ввідних даних щодо обсягу, ступеня деталізації, джерел та часу їх надходження з урахуванням реальних можливостей. Зміст ввідних даних щодо розвитку обстановки.

4. Оцінка дій органів управління.

▪ строк проходження інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації від чергової диспетчерської служби закладу до чергової диспетчерської служби місцевого рівня.

▪ дії органів управління під час введення режиму підвищеної готовності: організація роботи комісії з питань надзвичайних ситуацій, розгортання засобів управління та організація

на них роботи, приведення у готовність системи зв'язку та обміну інформацією, вжиття заходів щодо захисту учасників освітнього процесу та забезпечення сталого функціонування закладу.

- дії органів управління під час введення режиму надзвичайної ситуації:
- приведення у готовність до дій формувань цивільного захисту, добровільних протипожежних формувань, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації
- призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації
- організація збору та узагальнення даних і оцінки обстановки, правильність розрахунків, підготовка обґрунтованих пропозицій щодо рішень та відповідності завдань
- організація і здійснення заходів з локалізації та ліквідації надзвичайних ситуацій, з залученням необхідних сил та засобів.
- забезпечення взаємодії з органами управління і силами, визначеними для проведення спільних заходів і робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
- особиста присутність керівництва на місцях проведення практичних робіт, контроль за діями чергової диспетчерської служби, керівників структурних підрозділів закладу щодо оперативного залучення сил і засобів для локалізації аварії, пожежі.

5. Оцінка дій спеціалізованих формувань (сил) цивільного захисту, що навчаються:

- правильність і доцільність прийнятих керівниками рішень
- своєчасність висунення до об'єкта (місця) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт
- результати практичних дій формувань цивільного захисту з використання засобів механізації, техніки, рятування уражених та надання їм домедичної допомоги
- організація робіт, пов'язаних із забезпеченням сталого функціонування закладу та першочерговим життєзабезпеченням постраждалих.

6. Відпрацювання сигналів оповіщення цивільного захисту і дій персоналу, учасників освітнього процесу за ними.

7. Перелік робіт, виконаних з метою удосконалення складових системи цивільного захисту закладу у період підготовки та проведення тренування з цивільного захисту.

9. Результати тренування, обговорені на засіданні комісії з питань надзвичайних ситуацій закладу (протокол № _ від «__» __ 202__ року).

Керівник тренування ____ (П.І.Б) ____

Посередник при керівникові тренування ____ (П.І.Б) ____